

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม “แหล่ง
สารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร” ในด้านการบริหารและการ
ดำเนินงาน การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ปัญหาในการดำเนินงาน ข้อคิดเห็น ตลอดจน
โครงการในอนาคต

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงาน

ในตอนนี้จะได้กล่าวเกี่ยวกับปีที่แหล่งสารนิเทศก่อตั้ง เวลาทำการ สถานภาพของ
แหล่งสารนิเทศ การแบ่งส่วนงาน คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ รายงานการดำเนินงาน
รายได้และรายจ่าย บุคลากรของแหล่งสารนิเทศ อาคารสถานที่ ทรัพย์สินที่จัดเก็บ
และบริการ จำนวนวัสดุสารนิเทศ การจัดหา การวิเคราะห์หมวดหมู่และจัดทำบัตรรายการ
การบำรุงรักษาวัสดุสารนิเทศ ผู้ใช้บริการและบริการที่จัดให้แก่ผู้ใช้ ตลอดจนความร่วมมือ
ระหว่างแหล่งสารนิเทศ

ปีที่แหล่งสารนิเทศก่อตั้ง

แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมส่วนมากเป็นแหล่งสารนิเทศที่มีกำเนิด
ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาคือ ระหว่าง พ.ศ. 2521-2531 เป็นอันดับแรก (21 แห่ง หรือ
ร้อยละ 35) รองลงมาคือช่วง พ.ศ. 2511-2520 (16 แห่ง หรือร้อยละ 26.67) และ
พ.ศ. 2501-2510 (14 แห่งหรือร้อยละ 23.33) ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2491-2500 มี
เพียง 1 แห่งที่ก่อตั้งคือ หอสมุดบริษัทไอพีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด แหล่งสารนิเทศ 3
แห่งที่ก่อตั้งเก่าแก่ที่สุดคือ หอสมุดและศูนย์เอกสารการสัตว คณะสัตวแพทยศาสตร์ หอสมุด
คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกองสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
กรมวิทยาศาสตร์บริการ ซึ่งก่อตั้งก่อน พ.ศ. 2480 ในขณะที่แหล่งสารนิเทศ 2 แห่งไม่ทราบ
ปีที่ก่อตั้ง คือ หอสมุดกองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และหอสมุดกอง
วิศวกรรมฝ่ายช่าง บริษัทการบินไทย จำกัด (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ปี พ.ศ. ที่แหล่งสารนิเทศก่อตั้ง

แหล่งสารนิเทศ	ก่อนปี 2480	2481-2490	2491-2500	2501-2510	2511-2520	2521-2531	ไม่ทราบปีก่อตั้ง	รวม
สถานับการศึกษา	2	2	-	1	7	4	-	16
กระทรวง กรม กอง	1	-	-	8	4	6	1	20
รัฐวิสาหกิจ	-	1	-	3	3	4	1	12
เอกชน	-	-	1	1	2	7	-	11
องค์กรอิสระ	-	-	-	1	-	-	-	1
รวม	3 (5.00)	3 (5.00)	1 (1.67)	14 (23.33)	16 (26.67)	21 (35.00)	2 (3.33)	60 (100)

ศูนย์วิทยุหอวิทยุ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เวลาทำการ

แหล่งสารนิเทศทั้งหมดที่ทำกำรสำรวจเปิดทำกำรวันธรรมดาคือวันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดยมีแหล่งสารนิเทศ 28 แห่ง (ร้อยละ 46.87) เปิดทำกำรเวลาราชการคือ ระหว่าง 8.30 น. ถึง 16.30 น. ในขณะที่แหล่งสารนิเทศ 32 แห่ง (ร้อยละ 53.33) เปิดทำกำรเวลาอื่น ๆ เช่น ระหว่าง 8.00-16.00 น. หรือ 8.00-17.00 น. หรือ 8.30-17.00 น. หรือ 9.00-16.00 น. หรือ 8.00-18.00 น. หรือ 8.00-19.00 น. และ 8.00-22.30 น. เป็นต้น ผลกำรศึกษาพบว่าแหล่งสารนิเทศในสถาบันกำรศึกษำจำนวน 15 แห่งจาก 16 แห่ง เปิดทำกำรนอกเหนือจากเวลาราชการคือ เปิดทำกำรเวลา 8.00 น. และปิดหลังจาก 16.30 น. นอกจากนี้แหล่งสารนิเทศ 13 แห่งจาก 16 แห่ง เปิดทำกำรในวันเสาร์แต่เวลาทำกำรต่างกัน สำหรับวันอาทิตย์มีแหล่งสารนิเทศในสถาบันกำรศึกษา 2 แห่ง คือ สำนักห้องสมุดและบรรณสาร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า บางมด เปิดบริการระหว่าง 8.00 - 12.00 น. ช่วงมหาวิทยาลัยเปิดสอน และห้องสมุดและศูนย์เอกสาร การสัตว ณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดบริการระหว่างเวลา 8.00-12.00 น. ช่วงก่อนสอบประจำภาค

แหล่งสารนิเทศในกระทรวง กรม กอง 17 แห่งจาก 20 แห่ง และแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 7 แห่งจาก 12 แห่ง เปิดทำกำรเวลา 8.30-16.30 น. สำหรับแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานเอกชนส่วนมาก (8 แห่งจาก 11 แห่ง) เปิดทำกำรนอกเวลาราชการ บางแห่งเปิดก่อนเวลาราชการแต่ปิดทำกำรตามเวลาราชการ แหล่งสารนิเทศในองค์กรอิสระหรือห้องสมุดและศูนย์เอกสารแห่งภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย เปิดทำกำรเวลา 8.00-22.30 น. ในวันธรรมด้า วันเสาร์ และวันอาทิตย์ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เวลาทำการของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	เวลาทำการ*					
	วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์)		วันเสาร์		วันอาทิตย์	
	8.30-16.30 น.	อื่น ๆ	8.30-16.30 น.	อื่น ๆ	8.30-16.30 น.	อื่น ๆ
สถาบันการศึกษา (n=16)	1	15	1	12	-	2
กระทรวง กรม กอง (n=20)	17	3	-	-	-	-
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	7	5	-	-	-	-
เอกชน (n=11)	3	8	-	1	-	-
องค์กรอิสระ (n=1)	-	1	-	1	-	1
รวม (n=60)	28 (46.67)	32 (53.33)	1 (1.67)	14 (23.33)	-	3 (5.00)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สถานภาพของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมไม่ถึงครึ่ง (26 แห่ง หรือร้อยละ 43.33) ขึ้นตรงต่อผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัด รองลงมาสังกัดฝ่ายวิชาการ (ร้อยละ 26.67) ที่เหลือสังกัดฝ่ายบริหารและฝ่ายธุรการ (ร้อยละ 5 เท่ากัน) และอีกร้อยละ 20 สังกัดฝ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายสนเทศมาตรฐาน ฝ่ายพัฒนา ฝ่ายบริการ และฝ่ายกิจกรรมพิเศษ สรุปได้ว่าสถานภาพของแหล่งสารนิเทศทุกประเภทส่วนมากอยู่ในสายงานบริหารเป็นส่วนใหญ่ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 สถานภาพของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	สถานภาพ				
	ขึ้นตรงต่อ ผู้บริหาร หน่วยงาน	ขึ้นกับฝ่าย บริหาร	ขึ้นกับฝ่าย วิชาการ	ขึ้นกับฝ่าย ธุรการ	อื่น ๆ
สถาบันการศึกษา (n=16)	8	-	6	-	2
กระทรวง กรม กอง (n=20)	6	2	5	2	5
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	4	1	2	1	4
เอกชน (n=11)	8	-	2	-	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	1	-	-
รวม (n=60)	26 (43.33)	3 (5.00)	16 (26.67)	3 (5.00)	12 (20.00)

การแบ่งส่วนงาน

การแบ่งส่วนงานภายในแหล่งสารนิเทศมีการแบ่งงานภายในออกเป็นฝ่ายหรืองานหรือกอง หรือแผนกต่าง ๆ แหล่งสารนิเทศเกินครึ่งมีการแบ่งส่วนงาน (ร้อยละ 56.67) และบางแห่งหรือร้อยละ 43.33 ไม่มีการแบ่งส่วนงาน โดยบุคลากรช่วยกันทำ หรืออาจเนื่องมาจากบุคลากรคนเดียวจึงไม่มีการแบ่งงาน หรือบางแห่งมีการแบ่งงานอย่างไม่เป็นทางการหรือไม่ชัดเจน

แหล่งสารนิเทศที่มีการแบ่งส่วนงานนั้นประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ ฝ่ายบริการ (ร้อยละ 36.67) ฝ่ายวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ (ร้อยละ 35) ฝ่ายจัดหาทรัพยากร (ร้อยละ 33.33) นอกจากนี้ยังมีการแบ่งงานออกเป็น ฝ่ายธุรการ (ร้อยละ 25) ฝ่ายบริหาร (ร้อยละ 20) ฝ่ายโสตทัศนวัสดุ (ร้อยละ 11.67) ส่วนฝ่ายอื่น ๆ ที่มีผู้ตอบร้อยละ 26.67 ได้แก่ ฝ่ายคอมพิวเตอร์ ฝ่ายพัฒนาระบบข้อมูล ฝ่ายเอกสารและข้อสนเทศสิทธิบัตร ฝ่ายบริการคอบคำตาม กองบรรณาธิการ กองเผยแพร่ สำนักงานผู้อำนวยการ และหอบรรณสาร เป็นต้น (ตารางที่ 4)

แหล่งสารนิเทศในสถาบันการศึกษามีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ทุกฝ่าย ในขณะที่แหล่งสารนิเทศในรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน และองค์กรอิสระ ไม่ค่อยแบ่งงานตามงานห้องสมุด แต่มีการแบ่งงานในลักษณะอื่น ๆ ตามลักษณะหน่วยงานที่สังกัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 การแบ่งส่วนงานภายในแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	การแบ่งส่วนงานภายในแหล่งสารนิเทศ*							รวม	ไม่มีการแบ่งส่วนงาน
	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายธุรการ	ฝ่ายจัดหาทรัพยากร	ฝ่ายโสตทัศนวัสดุ	ฝ่ายวิเคราะห์หมวดหมู่และจัดทำบัตรรายการ	ฝ่ายบริการ	อื่น ๆ		
สถาบันการศึกษา (n=16)	8	8	10	6	13	13	3	15	1
กระทรวง กรม กอง (n=20)	3	5	7	1	5	5	4	9	11
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	1	2	-	1	2	5	6	6
เอกชน (n=11)	1	-	-	-	1	1	3	3	8
องค์กรอิสระ (n=1)	-	1	1	-	1	1	1	1	-
รวม (n=60)	12 (20.00)	15 (25.00)	20 (33.33)	7 (11.67)	21 (35.00)	22 (36.67)	16 (26.67)	34 (56.67)	26 (43.33)

* กรณีที่มีการแบ่งส่วนงานภายใน ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ผู้วางนโยบาย

การศึกษาเกี่ยวกับผู้วางนโยบายแหล่งสารนิเทศ ผลปรากฏว่าแหล่งสารนิเทศมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 65) มีผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดเป็นผู้วางนโยบายการบริหารและการดำเนินงาน รองลงมาคือบรรณารักษ์ (ร้อยละ 48.33) และคณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ (ร้อยละ 16.67) ผลการศึกษายังพบว่าแหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษา (10 แห่งจาก 16 แห่ง) กระทรวง กรม กอง (8 แห่งจาก 20 แห่ง) และรัฐวิสาหกิจ (7 แห่งจาก 12 แห่ง) มีบรรณารักษ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางนโยบาย ในขณะที่แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานเอกชน บรรณารักษ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางนโยบายน้อยมาก (3 แห่งจาก 11 แห่ง) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ผู้วางนโยบายแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ผู้วางนโยบาย*		
	ผู้บังคับบัญช ต้นสังกัด	คณะกรรมการ แหล่งสารนิเทศ	บรรณารักษ์
สถาบันการศึกษา (n=16)	7	4	10
กระทรวง กรม กอง (n=20)	14	-	8
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	9	2	7
เอกชน (n=11)	8	3	3
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	1
รวม (n=60)	39 (65.00)	10 (16.67)	29 (48.33)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ

คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศมีทั้งที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและทำหน้าที่คอยช่วยเหลือแนะนำด้านต่าง ๆ แต่ผลการศึกษาพบว่าแหล่งสารนิเทศส่วนใหญ่ไม่มีคณะกรรมการ (ร้อยละ 73.33) สำหรับแหล่งสารนิเทศที่มีคณะกรรมการ (ร้อยละ 26.67) ส่วนมากประกอบด้วย บรรณารักษ์ ผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัด และผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต้นสังกัด ตามลำดับ นอกจากนี้มีบุคคลอื่น ๆ เช่น อาจารย์หรือผู้แทนจากศูนย์ต่าง ๆ ผู้เชี่ยวชาญจากภายในและต่างประเทศเข้าร่วมด้วย (ร้อยละ 11.66) (ตารางที่ 6)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 คณะกรรมการของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	คณะกรรมการของแหล่งสารนิเทศ*				รวม	ไม่มี คณะกรรมการ
	ผู้บริหาร หน่วยงาน	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญจาก หน่วยงานต้นสังกัด	อื่น ๆ		
สถาบันการศึกษา (n=16)	5	5	2	4	8	8
กระทรวง กรม กอง (n=20)	-	1	1	-	1	19
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	1	2	1	-	2	10
เอกชน (n=11)	4	3	3	2	4	7
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	1	1	1	-
รวม (n=60)	11 (18.33)	12 (20.00)	8 (13.33)	7 (11.66)	16 (26.67)	44 (73.33)

* คอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศส่วนใหญ่ไม่มีวาระในการดำรงตำแหน่ง (ร้อยละ 81.25) ในขณะที่มีแหล่งสารนิเทศ 3 แห่ง ซึ่งคณะกรรมการแหล่งสารนิเทศมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 1 วาระ และมากกว่า 2 วาระ (ตารางที่ 7)

สำหรับแหล่งสารนิเทศ 12 แห่งที่มีบรรณาธิการเข้าร่วมเป็นกรรมการ บรรณาธิการมักมีตำแหน่งกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการดังกล่าว นอกจากนี้พบว่าแหล่งสารนิเทศ 1 แห่งที่บรรณาธิการทำหน้าที่ประธานและเลขานุการ ได้แก่ห้องสมุดและศูนย์เอกสารแห่งภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

ตารางที่ 7 ระยะเวลาดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ กรณีที่มีคณะกรรมการ

แหล่งสารนิเทศ	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง			
	1 วาระ	2 วาระ	มากกว่า 2 วาระ	ไม่มีวาระ
สถาบันการศึกษา (n=8)	1	-	1	6
กระทรวง กรม กอง (n=1)	-	-	-	1
รัฐวิสาหกิจ (n=2)	-	-	-	2
เอกชน (n=4)	1	-	-	3
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	1
รวม (n=16)	2 (12.50)	-	1 (6.25)	13 (81.25)

หน้าที่ของคณะกรรมการแหล่งสารนิเทศอันดับแรกคือ ให้ความสำคัญเรื่องการบริหาร และการดำเนินงานแหล่งสารนิเทศ (ร้อยละ 87.50) รองลงมาคือพิจารณาคัดเลือกสิ่งพิมพ์ เพื่อจัดซื้อ (ร้อยละ 56.25) หาทุนให้แหล่งสารนิเทศ (ร้อยละ 37.50) นอกจากนี้มีหน้าที่อื่น ๆ (ร้อยละ 50.00) เช่น แนะนำแหล่งสารนิเทศ แก้ปัญหางบประมาณ คัดเลือกบทความ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร เป็นต้น (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 หน้าที่ของคณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	หน้าที่ของคณะกรรมการ*			
	ให้ความสำคัญเพื่อการบริหารและดำเนินงาน	พิจารณาคัดเลือกสิ่งพิมพ์	หาทุน	อื่น ๆ
สถาบันการศึกษา (n=8)	8	3	3	4
กระทรวง กรม กอง (n=1)	-	1	-	-
รัฐวิสาหกิจ (n=2)	1	2	-	1
เอกชน (n=4)	4	2	2	2
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	1	1
รวม (n=16)	14 (87.50)	9 (56.25)	6 (37.50)	8 (50.00)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

รายงานการดำเนินงาน

การเสนอรายงานสถิติและผลการดำเนินงานของแหล่งสารนิเทศต่อผู้บังคับบัญชานั้น ปรากฏผลว่าแหล่งสารนิเทศส่วนมาก (ร้อยละ 85.00) เสนอรายงานสถิติและผลการดำเนินงานต่อผู้บังคับบัญชา ระยะเวลาการเสนอรายงานคือ 1 ปีต่อครั้ง (ร้อยละ 40.00) รองลงมาคือ 6 เดือนต่อครั้ง (ร้อยละ 3.33) นอกจากนี้มีการเสนอรายงานในช่วงเวลาอื่น ๆ ได้แก่ 1 เดือนต่อครั้ง 3 เดือนต่อครั้ง 4 เดือนต่อครั้ง และระยะเวลาไม่แน่นอน (ร้อยละ 41.67) ในขณะที่แหล่งสารนิเทศบางแห่งไม่มีการทำรายงาน (ร้อยละ 15.00) (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การเสนอรายงานสถิติและผลการดำเนินงานของแหล่งสารนิเทศต่อผู้บังคับบัญชา

แหล่งสารนิเทศ	การเสนอรายงานสถิติ และผลดำเนินงาน			รวม	ไม่มีการ ทำรายงาน
	6 เดือน ต่อครั้ง	1 ปี ต่อครั้ง	อื่น ๆ		
สถาบันการศึกษา (n=16)	-	11	3	14	2
กระทรวง กรม กอง (n=20)	-	9	8	17	3
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	2	9	11	1
เอกชน (n=11)	2	2	4	8	3
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	2 (3.33)	24 (40.00)	25 (41.67)	51 (85.00)	9 (15.00)

งบประมาณ

แหล่งที่มาของรายได้ของแหล่งสารนิเทศอันดับแรกคือ งบประมาณประจำปี (ร้อยละ ๑๖.๖๖) รองลงมาคือได้รับเงินสนับสนุนจากต่างประเทศ (ร้อยละ 1๘.๓๓) ซึ่งเงินสนับสนุนส่วนนี้มีมาจากรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ เช่น เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส รัสเซีย และเงินจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น USAID, UNDP, UNESCO และ International Trade Center แหล่งรายได้อันดับที่สามคือรายได้จากการขายสิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 11.๖7) นอกจากนี้แหล่งสารนิเทศ 5 แห่ง (ร้อยละ ๘.๓๓) มีรายได้จากค่าบำรุงจากสมาชิก ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ศูนย์ข้อมูลสมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสม ศูนย์บริการข่าวสารและข้อมูลการค้า หอการค้าไทย และห้องสมุดและศูนย์เอกสารแห่งภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย นอกจากนี้แหล่งสารนิเทศยังมีรายได้จากค่าปรับและค่าถ่ายเอกสาร (4 แห่ง หรือร้อยละ ๖.๖7 เท่ากัน) แหล่งสารนิเทศ 2 แห่งมีรายได้จากเงินสนับสนุนในประเทศคือ ห้องสมุดสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มีรายได้จากสถาบันที่ดองใช้ห้องสมุด และห้องสมุดและศูนย์เอกสารการสัตว ๓ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีรายได้จากการบริจาคจากหน่วยงานในประเทศ ผลการศึกษาพบว่าแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 1 แห่งคือ ห้องสมุดสำนักงานฝึกอบรมและพัฒนาการรถไฟแห่งประเทศไทย ไม่มีรายได้ใด ๆ เลย (ตารางที่ 10)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 แหล่งที่มาของรายได้ของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	แหล่งที่มาของรายได้*							ไม่มี รายได้
	งบประมาณประจำปี จากต้นสังกัด	ค่าบำรุง จากสมาชิก	ค่าขาย สิ่งพิมพ์	ค่ารับ	ค่าถ่าย เอกสาร	เงินสนับสนุน ต่างประเทศ	เงินสนับสนุน ในประเทศ	
สถานับการศึกษา (n=16)	16	2	2	2	2	4	2	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	20	-	-	-	-	3	-	-
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	11	-	2	-	1	1	-	1
เอกชน (n=11)	10	2	2	1	1	2	-	-
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	1	1	-	1	-	-
รวม (n=60)	58 (96.66)	5 (8.33)	7 (11.67)	4 (6.67)	4 (6.67)	11 (18.33)	2 (3.33)	1 (1.67)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

งบประมาณของแหล่งสารนิเทศที่ได้รับในปีปัจจุบันปรากฏว่าอยู่ในช่วงน้อยกว่า 100,000 บาท เป็นอันดับแรก (ร้อยละ 30.00) รองลงมาคือรายได้ตั้งแต่ 500,000 บาท ขึ้นไป (ร้อยละ 25.00) และช่วงที่ได้รับน้อยที่สุดคือระหว่าง 200,001-300,000 บาท จำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 3.33) คือ ห้องสมุดและศูนย์เอกสารการสัตว์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

แต่เมื่อพิจารณาตามประเภทของแหล่งสารนิเทศแล้วพบว่า แหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษา 5 แห่งจาก 16 แห่ง มีรายได้ตั้งแต่ 500,000 บาทขึ้นไปเป็นอันดับแรก และแหล่งสารนิเทศ 3 แห่งจาก 16 แห่งมีรายได้ระหว่าง 100,001-200,000 บาท

แหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง 8 แห่งจาก 20 แห่ง แหล่งสารนิเทศประเภทหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 5 แห่งจาก 12 แห่ง และแหล่งสารนิเทศประเภทหน่วยงานเอกชน 4 แห่งจาก 11 แห่ง มีรายได้น้อยกว่า 100,000 บาท เป็นอันดับแรก โดยสรุปแล้วพบว่ารายได้ของแหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษาอยู่ในช่วงระหว่าง 100,001-500,000 บาทขึ้นไป แหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง มีรายได้น้อยกว่า 100,000-200,000 บาท รัฐวิสาหกิจ มีทั้งรายได้น้อยกว่า 100,000 บาท และมากกว่า 500,000 บาทขึ้นไป แหล่งสารนิเทศประเภทหน่วยงานเอกชน มีรายได้ 300,001-500,000 บาทขึ้นไป และรายได้ของแหล่งสารนิเทศในองค์กรอิสระคือ 500,000 บาทขึ้นไป โดยสรุปแล้วพบว่า รายได้ของแหล่งสารนิเทศในกระทรวง กรม กอง มีน้อยที่สุด ในขณะที่แหล่งสารนิเทศในสถาบันศึกษามีรายได้สูงสุด

แหล่งสารนิเทศ 8 แห่ง (ร้อยละ 13.33) ไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับคือ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลและโลหะการ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ห้องสมุดการเคหะแห่งชาติ ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย ห้องสมุดกองพัฒนามูลากร องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ห้องสมุดบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 จำนวนเงินงบประมาณและเงินพิเศษที่แหล่งสารนิเทศได้รับในปีงบประมาณ 2531

แหล่งสารนิเทศ	จำนวนเงินที่ได้รับ (บาท)						ไม่เปิดเผย
	น้อยกว่า 100,000	100,001- 200,000	200,001- 300,000	300,001- 400,000	400,001- 500,000	500,000 ขึ้นไป	
สถาบันการศึกษา (n=16)	1	3	3	2	1	5	1
กระทรวง กรม กอง (n=20)	8	4	-	2	1	3	2
รัฐวิสาหกิจ (n=11)	4	-	-	-	1	3	3
เอกชน (n=11)	4	-	-	1	1	3	2
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	1	-
รวม (n=59)	17 (28.33)	7 (11.67)	3 (5.00)	5 (8.33)	4 (6.67)	15 (25.00)	8 (13.33)

รายได้ของแหล่งสารนิเทศดังกล่าวมานำไปใช้จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในระหว่าง 1-25% ของงบประมาณทั้งหมด เป็นอันดับ 1 (ร้อยละ 48.39) รองลงมาคือใช้เพื่อซื้อหนังสือระหว่าง 1-25% ของงบประมาณ (ร้อยละ 35.10) อันดับที่ 3 ใช้เพื่อมอบวารสารระหว่าง 26-50% ของงบประมาณ (ร้อยละ 33.33) นอกจากนี้รายได้ของแหล่งสารนิเทศทุกประเภท ใช้ในการจัดซื้อหนังสือและมอบวารสารมากที่สุด นั่นคือใช้งบประมาณ 26-100% ในการจัดซื้อหนังสือและมอบวารสารมากกว่าการใช้จ่ายเพื่อซื้อวัสดุครุภัณฑ์หรือใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น วัสดุทัศนวัสดุ ถ่ายเอกสาร ปรับปรุงแหล่งสารนิเทศ และเงินเดือน (ตารางที่ 12)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 การใช้จ่ายงบประมาณปีปัจจุบัน จำนวนสถานแห่งเดียว

แหล่งสถานเดียว	การใช้จ่ายงบประมาณ*																			
	ชื่อหนังสือ (ข)				ขอรับวารสาร (ข)				ชื่อวัสดุอุปกรณ์ (ข)				ชื่อครุภัณฑ์ (ข)				อื่น ๆ (ข)			
	1-25	26-50	51-75	76-100	1-25	26-50	51-75	76-100	1-25	26-50	51-75	76-100	1-25	26-50	51-75	76-100	1-25	26-50	51-75	76-100
สถาบันการศึกษา (n=16)	6	3	7	-	8	4	3	1	12	1	-	-	7	1	-	-	4	-	-	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	10	3	4	1	3	6	3	3	6	1	1	-	4	1	-	-	-	-	1	2
รัฐสภา กิจ (n=12)	3	2	3	2	3	6	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	1	1	1	1
เอกชน (n=11)	2	4	3	1	5	4	-	1	8	1	-	-	4	2	-	-	-	3	-	-
องค์การอิสระ (n=1)	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม (n=60)	21 (35.10)	13 (21.66)	17 (28.33)	4 (6.66)	19 (31.66)	20 (33.33)	7 (11.66)	5 (8.33)	25 (41.66)	3 (5.00)	1 (1.66)	-	18 (30.00)	4 (6.66)	-	-	5 (8.33)	4 (6.66)	2 (3.33)	3 (5.00)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้าที่ในการจัดทำงบประมาณของแหล่งสารนิเทศนั้น ปรากฏว่าเป็นหน้าที่ของ บรรณารักษ์เป็นอันดับแรก (ร้อยละ 66.67) รองลงมาเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด (ร้อยละ 25.00) บรรณารักษ์ร่วมกับคณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ (ร้อยละ 3.33) และ คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ (ร้อยละ 1.67) ซึ่งได้แก่ สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี นอกจากนี้ยังมีฝ่ายอื่น ๆ คือ ฝ่ายแผนงาน เจ้าหน้าที่ งบประมาณเป็นผู้ทำงบประมาณแหล่งสารนิเทศ (ร้อยละ 10.00) (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ผู้มีหน้าที่จัดทำงบประมาณของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ผู้มีหน้าที่จัดทำงบประมาณ*				
	บรรณารักษ์	ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด	คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ	บรรณารักษ์และคณะกรรมการ	อื่น ๆ
สถาบันการศึกษา (n=16)	13	3	1	1	1
กระทรวง กรม กอง (n=20)	11	7	-	-	2
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	10	2	-	-	1
เอกชน (n=11)	5	3	-	1	2
องค์การอิสระ (n=1)	1	-	-	-	-
รวม (n=60)	40 (66.67)	15 (25.00)	1 (1.67)	2 (3.33)	6 (10.00)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

บุคลากรของแหล่งสารนิเทศ

ตำแหน่งของบุคลากรในแหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษา 16 แห่ง และกระทรวง กรม กอง 17 แห่งจาก 20 แห่ง มีตำแหน่งข้าราชการพลเรือน แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจทั้งหมด 12 แห่ง บุคลากรมีตำแหน่งพนักงาน สำหรับแหล่งสารนิเทศประเภทเอกชน 6 แห่งจาก 11 แห่ง และองค์กรอิสระ 1 แห่ง บุคลากรมีตำแหน่งเป็นลูกจ้าง (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ตำแหน่งของบุคลากรในแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ตำแหน่งบุคลากร		
	ข้าราชการพลเรือน	พนักงาน	ลูกจ้าง
สถาบันการศึกษา (n=16)	16	-	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	17	1	2
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	12	-
เอกชน (n=11)	-	5	6
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	1
รวม (n=60)	33 (55.00)	18 (30.00)	9 (15.00)

ผลการศึกษาในเรื่องจำนวนของบุคลากรที่มีและไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์
ปรากฏว่า แหล่งสารนิเทศจำนวนมาก (ร้อยละ 71.67) มีบุคลากรที่มีวุฒิทางบรรณารักษ-
ศาสตร์ และมีบุคลากรที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์จำนวน 1 คนเป็นอันดับแรก (ร้อยละ
26.67) รองลงมาคือมีบุคลากร 2 คน และมากกว่า 5 คน (ร้อยละ 18.33 เท่ากัน)
นอกจากนี้มีแหล่งสารนิเทศ 17 แห่ง (ร้อยละ 28.33) ไม่มีบุคลากรที่มีวุฒิทางบรรณารักษ-
ศาสตร์ แหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษา 1 แห่งคือ ห้องสมุดสถาบันคีนันควัวและ
พัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร ไม่มีบุคลากรวุฒิบรรณารักษศาสตร์ โดยสรุปแหล่งสารนิเทศทุกประเภท
มีบุคลากรวุฒิบรรณารักษศาสตร์ ระหว่าง 1-3 คน เป็นหลัก (ตารางที่ 15)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 บุคลากรของแหล่งสวามิเทศที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ในทุกระดับ

แหล่งสวามิเทศ	บุคลากรที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ (คน)						รวม	ไม่มีวุฒิทาง บรรณารักษศาสตร์
	1	2	3	4	5	มากกว่า 5		
สถานับการศึกษา (n=16)	3	2	4	-	-	6	15	1
กระทรวง กรม กอง (n=20)	9	4	-	-	-	2	15	5
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	2	2	-	-	1	2	7	5
เอกชน (n=11)	2	3	-	-	-	-	5	6
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	16 (26.67)	11 (18.33)	4 (6.67)	-	1 (1.67)	11 (18.33)	43 (71.67)	17 (28.33)

แหล่งสารนิเทศมีบุคลากรที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ปรากฏว่ามีบุคลากรจำนวน 1-3 คน เป็นอันดับแรก (ร้อยละ 50.00) บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ปรากฏว่ามีบุคลากรระดับปริญญาตรีจำนวน 1-3 คนมากที่สุด (ร้อยละ 38.33) บุคลากรกลุ่มนี้จบการศึกษาทางด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประวัติศาสตร์ บริหารทั่วไป วิทยาศาสตร์ นิติศาสตร์ การศึกษา รัฐศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สถิติ วารสารศาสตร์ เป็นต้น

บุคลากรระดับปริญญาโทขึ้นไป มีบุคลากรวุฒิปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์จำนวน 1-3 คน เป็นอันดับแรก (ร้อยละ 21.67) และมีบุคลากรวุฒิปริญญาโทอื่น ๆ จำนวน 1-3 คนมากที่สุด (ร้อยละ 21.67) บุคลากรกลุ่มนี้จบการศึกษาทางด้านบัญชี วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีทางการศึกษา เวชศาสตร์เขตร้อน บริหารทั่วไป ประวัติศาสตร์ การศึกษา และ MIS (Management Information System) (ตารางที่ 16)

บุคลากรที่มีวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรีทางสาขาอื่น ๆ เช่น ปวส. ปวช. มศ.5 มีมากกว่าผู้มีวุฒิ ป.กศ.สูง สาขาบรรณารักษศาสตร์ และ ป.กศ.สูง สาขาอื่น ๆ คือ มีจำนวนบุคลากร 1 คน เป็นอันดับแรก (ร้อยละ 23.33) จำนวน 5 คนขึ้นไป เป็นอันดับที่ 2 (ร้อยละ 20.00) จำนวน 2 คน เป็นอันดับ 3 (ร้อยละ 15.00) และอันดับ 4 คือบุคลากรวุฒิป.กศ.สูง บรรณารักษศาสตร์ (ร้อยละ 11.67) (ตารางที่ 17)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 บุคลากรของแหล่งสารนิเทศที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

แหล่งสารนิเทศ	บุคลากรวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป*											
	ปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์			ปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ			ปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์			ปริญญาโทสาขาอื่น ๆ		
	1-3	4-6	7 ขึ้นไป	1-3	4-6	7 ขึ้นไป	1-3	4-6	7 ขึ้นไป	1-3	4-6	7 ขึ้นไป
สถาบันการศึกษา (n=16)	9	5	1	6	-	-	4	1	1	5	-	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	12	1	1	6	-	3	3	-	-	3	1	-
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	5	1	-	6	1	2	2	-	-	3	-	-
เอกชน (n=11)	3	-	-	5	1	-	4	-	-	1	-	-
องค์กรอิสระ (n=1)	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-
รวม (n=60)	30 (50.00)	7 (11.67)	2 (3.33)	23 (38.33)	3 (5.00)	5 (8.33)	13 (21.67)	1 (1.67)	2 (3.33)	13 (21.67)	1 (1.67)	-

* คอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 17 จำนวนบุคลากรที่มีมูลค่ากว่าระดับปริญญาตรี

แหล่งสารนิเทศ	บุคคลที่มีมูลค่ากว่าระดับปริญญาตรี*															รวม	ไม่มี
	ป.กศ.สูง บรรณารักษศาสตร์					ป.กศ.สูง สาขาอื่น					อื่น ๆ (ปวศ. ปวช. มศ.5)						
	1	2	3	4	5 ขึ้นไป	1	2	3	4	5 ขึ้นไป	1	2	3	4	5 ขึ้นไป		
สถาบันการศึกษา (n=16)	4	-	1	-	1	1	1	-	-	1	-	4	1	2	6	15	1
กระทรวง กรม กอง (n=20)	1	-	-	-	-	2	1	-	-	1	5	2	2	1	1	12	6
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-	-	4	10	2
เอกชน (n=11)	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4	2	1	1	-	8	3
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	7	-	1	-	1	4	2	-	-	2	14	9	4	4	12	46	14
	(11.67)		(1.67)		(1.67)	(6.67)	(3.33)			(3.33)	(23.33)	(15.00)	(6.67)	(6.67)	(20.00)	(76.67)	(23.33)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

บุคลากรของแหล่งสารนิเทศ 51 แห่ง (ร้อยละ 85.00) ได้รับการส่งเสริมความรู้ และ 9 แห่ง (ร้อยละ 15.00) ไม่มีการส่งเสริมความรู้ การส่งเสริมความรู้ของบุคลากรมีการให้ทุนดูงานฝึกอบรมในประเทศมากที่สุดเป็นอันดับแรก (ร้อยละ 66.67) และให้ทุนศึกษาต่อในประเทศเป็นอันดับสุดท้าย (ร้อยละ 5.00) นอกจากนี้สถานับการศึกษาและกระทรวง กรม กอง ยังมีการส่งเสริมความรู้ของบุคลากรโดยให้ลาศึกษาต่อทั้งภายในและต่างประเทศ โดยให้ทุนของตนเอง หน่วยงานเอกชน 1 แห่ง คือ หอสมุด บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด บุคลากรได้รับการส่งเสริมโดยให้ดูงานห้องสมุดอื่น ๆ ภายในประเทศ โดยสรุปแล้วแหล่งสารนิเทศ ประเภทรัฐวิสาหกิจ เอกชน และองค์กรอิสระ ไม่มีการส่งเสริมความรู้ของบุคลากรโดยให้ทุนไปศึกษาต่อเลย (ตารางที่ 18)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 การส่งเสริมความรู้ของบุคลากรในแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	วิธีการส่งเสริมความรู้*					รวม	ไม่มีการส่งเสริม
	ให้ทุนศึกษาคู่ในประเทศ	ให้ทุนศึกษาคู่ต่างประเทศ	ให้ทุนดูงานฝึกอบรมในประเทศ	ให้ทุนดูงานฝึกอบรมต่างประเทศ	อื่น ๆ		
สถาบันการศึกษา (n=16)	2	1	10	4	9	16	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	1	4	10	5	3	12	8
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	-	10	2	-	12	-
เอกชน (n=11)	-	-	9	2	1	10	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	1	1	-	1	-
รวม (n=60)	3 (5.00)	5 (8.33)	40 (66.67)	14 (23.33)	13 (21.67)	51 (85.00)	9 (15.00)

* คอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

อาคารสถานที่

แหล่งสารนิเทศในสถานับการศึกษา 5 แห่งจาก 16 แห่ง และองค์กรอิสระ 1 แห่ง มีอาคารเป็นเอกเทศ โดยทั้ง 6 แห่งนั้นเป็นห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยในขณะที่แหล่งสารนิเทศในกระทรวง กรม กอง รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ไม่มีอาคารเป็นเอกเทศ แต่จะมีห้องเฉพาะเป็นสถานที่ทำงาน มีแหล่งสารนิเทศเพียง 5 แห่งที่ไม่มีห้องทำงานโดยเฉพาะ แต่ทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัดเดียวกัน (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 แหล่งสารนิเทศที่มีและไม่มีอาคารเอกเทศ

แหล่งสารนิเทศ	มีอาคารเอกเทศ	ไม่มีอาคารเอกเทศ	
		มีห้องเฉพาะ	ไม่มีห้องเฉพาะ
สถานับการศึกษา (n=16)	5	11	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	-	18	2
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	10	2
เอกชน (n=11)	-	10	1
องค์กรอิสระ (n=1)	1	-	-
รวม (n=60)	6 (10.00)	49 (81.67)	5 (8.33)

แหล่งสารนิเทศที่มีอาคารเอกเทศนั้นมีเนื้อที่ทำการโดยเฉลี่ยระหว่าง 2,001-3,000 ตารางเมตร (ร้อยละ 3.33) และมากกว่า 3,001 ตารางเมตรขึ้นไป (ร้อยละ 3.33) สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ไม่มีอาคารเอกเทศมีเนื้อที่ทำการมากกว่า 300 ตารางเมตร และระหว่าง 1-100 ตารางเมตร (ร้อยละ 31.67) เป็นอันดับแรก (ตารางที่ 20)

ที่นั่งอ่านในแหล่งสารนิเทศ มีที่นั่งอ่านน้อยกว่า 25 ที่นั่งอันดับแรก (ร้อยละ 45.00) รองลงมา (ร้อยละ 20.00) มีที่นั่งระหว่าง 26-50 ที่นั่ง นอกจากนี้ร้อยละ 18.33 มีที่นั่งมากกว่า 100 ที่นั่ง แหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง 11 แห่ง จาก 20 แห่ง ประเภทรัฐวิสาหกิจ 6 แห่งใน 12 แห่ง และประเภทหน่วยงานเอกชน 9 แห่งจาก 11 แห่ง มีที่นั่งน้อยกว่า 25 ที่นั่งเป็นอันดับแรก ผลการศึกษาพบว่าแหล่งสารนิเทศ 2 แห่งไม่มีที่นั่งอ่าน (ร้อยละ 3.33) คือ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน และห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ตารางที่ 21)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 เนื้อที่ทำการของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	เนื้อที่ทำการ (ตารางเมตร)							
	มีอาคารเอกเทศ				ไม่มีอาคารเอกเทศ			
	1- 1,000	1,001- 2,000	2,001- 3,000	3,001- ขึ้นไป	1-100	101-200	201-300	301 ขึ้นไป
สถานับการศึกษา (n=16)	1	1	2	1	-	-	2	9
กระทรวง กรม กอง (n=20)	-	-	-	-	5	6	4	5
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	-	-	-	5	2	1	4
เอกชน (n=11)	-	-	-	-	9	1	-	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	1	-	-	-	-
รวม (n=60)	1 (1.67)	1 (1.67)	2 (3.33)	2 (3.33)	19 (31.67)	9 (15.00)	7 (11.67)	19 (31.67)

ตารางที่ 21 จำนวนที่นั่งอ่านในแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	จำนวนที่นั่งอ่าน (ที่นั่ง)					รวม	ไม่มีที่นั่งอ่าน
	น้อยกว่า 25	26-50	51-75	76-100	101 ขึ้นไป		
สถาบันการศึกษา (n=16)	1	2	-	4	9	16	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	11	7	-	1	-	19	1
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	6	2	2	1	1	12	-
เอกชน (n=11)	9	1	-	-	-	10	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	27 (45.00)	12 (20.00)	2 (3.33)	6 (10.00)	11 (18.33)	58 (96.67)	2 (3.33)

ครูภัณฑ์

แหล่งสารนิเทศมีครูภัณฑ์หลายประเภท แต่ประเภทของครูภัณฑ์หลัก ๆ ที่จำเป็นสำหรับใช้งานประกอบด้วยชั้นหนังสือ ชั้นวารสาร ตู้บัตรรายการ ตู้เก็บเอกสาร และตู้ลงทะเบียนวารสาร นอกจากนี้ยังมีครูภัณฑ์และอุปกรณ์อื่น ๆ อีกหลายประเภทดังนี้

ชั้นหนังสือ แหล่งสารนิเทศมีชั้นหนังสือระหว่าง 1-10 ชั้น (ร้อยละ 36.67) มากที่สุด รองลงมาคือมากกว่า 40 ชั้น (ร้อยละ 25.00) (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 จำนวนชั้นหนังสือของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	จำนวนชั้นหนังสือ (ชั้น)				
	1-10	11-20	21-30	31-40	มากกว่า 40
สถาบันการศึกษา (n=16)	1	4	2	4	5
กระทรวง กรม กอง (n=20)	12	3	-	-	5
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	4	1	3	1	3
เอกชน (n=11)	5	3	2	-	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	1
รวม (n=60)	22 (36.67)	11 (18.33)	7 (11.67)	5 (8.33)	15 (25.00)

แหล่งสารนิเทศมีชั้นวารสารจำนวน 1-5 ชั้นมากที่สุด (ร้อยละ 48.33) (ตารางที่ 23) แหล่งสารนิเทศส่วนมากมีตู้บัตรรายการ (ร้อยละ 90.00) มีเพียงร้อยละ 10.00 ไม่มีตู้บัตรรายการ แหล่งสารนิเทศที่มีตู้บัตรรายการส่วนมากจะมีตู้บัตรรายการจำนวน 1-2 ตู้ (ร้อยละ 58.33) (ตารางที่ 24) แหล่งสารนิเทศส่วนมากมีตู้เก็บเอกสาร (ร้อยละ 91.67) และแหล่งสารนิเทศมีตู้เก็บเอกสารมากกว่า 12 ตู้เป็นอันดับแรก (ร้อยละ 30.00) และแหล่งสารนิเทศร้อยละ 8.33 ไม่มีตู้เก็บเอกสาร (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 23 จำนวนชั้นวารสารของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	จำนวนชั้นวารสาร (ชั้น)				
	1-5	6-10	11-15	16-20	21 ขึ้นไป
สถาบันการศึกษา (n=16)	4	3	3	1	5
กระทรวง กรม กอง (n=20)	10	3	4	1	2
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	7	2	-	2	1
เอกชน (n=11)	8	1	2	-	-
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	1
รวม (n=60)	29 (48.33)	9 (15.00)	9 (15.00)	4 (6.67)	9 (15.00)

ตารางที่ 24 จำนวนผู้ับตรรายการของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	จำนวนผู้ับตรรายการ (ตัว)				รวม	ไม่มีผู้ับตรรายการ
	1-2	3-4	5-6	7 ขึ้นไป		
สถาบันการศึกษา (n=16)	4	4	2	6	16	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	15	2	-	1	18	2
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	10	1	1	-	12	-
เอกชน (n=11)	6	1	-	-	7	4
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	35 (58.33)	8 (13.33)	3 (5.00)	8 (13.33)	54 (90.00)	6 (10.00)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 จำนวนผู้เก็บเอกสารของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	จำนวนผู้เก็บเอกสาร (อ)					รวม	ไม่มีผู้เก็บเอกสาร
	1-3	4-6	7-9	10-12	มากกว่า 12		
สถาบันการศึกษา (n=16)	1	3	1	2	9	16	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	6	4	2	2	5	19	1
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	2	1	4	1	3	11	1
เอกชน (n=11)	4	2	-	1	1	8	3
องค์กรอิสระ (n=1)	-	1	-	-	-	1	-
รวม (n=60)	13 (21.67)	11 (18.33)	7 (11.67)	6 (10.00)	18 (30.00)	55 (91.67)	5 (8.33)

แหล่งสารนิเทศส่วนมากมีผู้บัตรทะเบียนวารสาร (ร้อยละ 81.67) โดยมีเพียง 1 ผู้ ร้อยละ 53.33 แหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง มีผู้บัตรทะเบียนวารสาร 1 ผู้มากที่สุด (17 แห่งจาก 18 แห่ง) นอกจากนี้มีแหล่งสารนิเทศ 10 แห่งไม่มีผู้บัตรทะเบียนวารสาร และแหล่งสารนิเทศ 1 แห่งใช้แฟ้มทะเบียนวารสารแทนผู้บัตรทะเบียนวารสารคือ ห้องสมุดและศูนย์เอกสารแห่งภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 จำนวนผู้บัตรทะเบียนวารสาร

แหล่งสารนิเทศ	จำนวนผู้ลงทะเบียนวารสาร (ผู้)				รวม	ไม่มีผู้ลงทะเบียนวารสาร
	1	2	3	4 ขึ้นไป		
สถาบันการศึกษา (n=16)	7	2	5	1	15	1
กระทรวง กรม กอง (n=20)	17	-	-	1	18	2
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	4	4	1	1	10	2
เอกชน (n=11)	4	2	-	-	6	5
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	1
รวม (n=60)	32 (53.33)	8 (13.33)	6 (10.00)	3 (5.00)	49 (81.67)	11 (18.33)

ครูผู้สอนอื่น ๆ ในแหล่งสารนิเทศทั้ง 60 แห่ง ประกอบด้วยเครื่องพิมพ์ดีด รถเข็นหนังสือ เครื่องอัดสำเนา และเครื่องถ่ายเอกสาร ผลการศึกษาปรากฏว่าแหล่งสารนิเทศ 52 แห่ง (ร้อยละ 86.67) มีเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 39 แห่ง (ร้อยละ 65.00) มีรถเข็นหนังสือ และ 32 แห่ง (ร้อยละ 53.33) มีเครื่องถ่ายเอกสาร แหล่งสารนิเทศ 12 แห่ง (ร้อยละ 20.00) ยังมีเครื่องอัดสำเนาใช้ด้วย (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ครูผู้สอนอื่น ๆ ของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ครูผู้สอน*			
	รถเข็นหนังสือ	เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	เครื่องอัดสำเนา	เครื่องถ่ายเอกสาร
สถาบันการศึกษา (n=16)	14	14	4	9
กระทรวง กรม กอง (n=20)	10	14	4	13
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	10	12	1	3
เอกชน (n=11)	4	11	3	6
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	-	1
รวม (n=60)	39 (65.00)	52 (86.67)	12 (20.00)	32 (53.33)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

แหล่งสารนิเทศส่วนใหญ่มีโสตทัศนอุปกรณ์ใช้ เป็นจำนวนค่อนข้างน้อย ผลการศึกษาพบว่า แหล่งสารนิเทศ 10 แห่งมีเครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง 7 แห่งมีเครื่องฉายสไลด์ 6 แห่งมีเครื่องเล่นวีดีโอเทป 4 แห่งมีเครื่องดูฟิล์มสตริป และ 2 แห่งมีเครื่องฉายภาพยนตร์ นอกจากนี้อุปกรณ์อื่น ๆ เช่น เครื่องถ่ายไมโครฟิล์ม เครื่องหุ้มปกพลาสติก ไทรทัศน์ เครื่องอัดสำเนาไมโครดิส และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ มีในแหล่งสารนิเทศ 8 แห่ง (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 โสตทัศนอุปกรณ์ในแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	โสตทัศนอุปกรณ์*						รวม	ไม่มี
	เครื่องฉายสไลด์	เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง	เครื่องดูฟิล์มสตริป	เครื่องฉายภาพยนตร์	เครื่องเล่นวีดีโอเทป	อื่น ๆ		
สถาบันการศึกษา (N=16)	2	1	1	1	2	1	4	12
กระทรวง กรม กอง (n=20)	2	3	-	-	1	4	7	13
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	3	2	-	-	3	5	7
เอกชน (n=11)	2	2	1	1	3	-	4	7
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	-	-	-	-	1	-
รวม (n=60)	7 (11.67)	10 (16.67)	4 (6.67)	2 (3.33)	6 (10.00)	8 (13.33)	21 (35.00)	39 (65.00)

*ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

วัดสารนิเทศที่จัดเก็บ

สาขาวิชา

สาขาวิชาที่จัดเก็บและให้บริการที่มีในแหล่งสารนิเทศจำนวนสูงสุดคือ สาขาเทคโนโลยี (ร้อยละ 80.00) รองลงมาคือสาขาเกษตรศาสตร์ (ร้อยละ 8.33) สาขาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 3.33) และสาขาการบริหารและการตลาด น้อยที่สุด (ร้อยละ 1.67 เท่ากัน) นอกจากนี้มีการจัดเก็บสาขาอื่น ๆ คือ สาขาเศรษฐศาสตร์ (ร้อยละ 5.00) (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 สาขาวิชาที่จัดเก็บและให้บริการ

แหล่งสารนิเทศ	สาขาวิชาที่จัดเก็บ					
	วิทยา- ศาสตร์	เทคโนโลยี	เกษตร- ศาสตร์	การ บริหาร	การ ตลาด	อื่น ๆ*
สถาบันการศึกษา (n=16)	2	11	3	-	-	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	-	15	2	1	1	1
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	11	-	-	-	1
เอกชน (n=11)	-	10	-	-	-	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	1	-	-	-	-
รวม (n=60)	2 (3.33)	48 (80.00)	5 (8.33)	1 (1.67)	1 (1.67)	3 (5.00)

* ได้แก่ สาขาเศรษฐศาสตร์

สาขาวิชาที่เป็นเป้าหมายหลักในการจัดเก็บและบริการ ปรากฏว่าเป็นสาขาพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกด้าน มากที่สุด คือ 16 แห่ง สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกด้านหมายถึงมีการจัดเก็บในระบบ DDC หมวด 500 และ 600 หรือระบบ LC ในหมวด Q และ T ทั้งหมดมากที่สุด รองลงมาคือการจัดเก็บทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (5 แห่ง) เทคโนโลยีเฉพาะด้านการเพิ่มผลผลิต และการเกษตร (4 แห่งเท่ากัน) การยิโครเลียม การค้าและการลงทุนทางอุตสาหกรรม (3 แห่งเท่ากัน) (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 สาขาวิชาที่เป็นเป้าหมายหลักในการจัดเก็บและบริการสาขาพิเศษ

สาขาวิชา	สถาบัน การศึกษา (n=16)	กระทรวง กรม กอง (n=20)	รัฐ วิสาหกิจ (n=12)	เอกชน (n=11)	องค์กร อิสระ (n=1)	รวม (n=60)
เศรษฐศาสตร์	-	1	1	-	-	2
การค้า	-	2	-	1	-	3
การลงทุน	-	1	1	1	-	3
การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	-	1	1	3	-	5
สาขาพิเศษทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทุกด้าน	12	1	2	-	1	16
เทคโนโลยีเฉพาะด้าน						
-พลังงาน	-	1	-	1	-	2
-คอมพิวเตอร์	-	1	-	1	-	2
-การบิน	-	-	1	-	-	1
-การทำอากาศยาน	-	-	1	-	-	1
-ไฟฟ้า	-	-	2	-	-	2
-ที่อยู่อาศัย	-	-	1	-	-	1
-โทรคมนาคม	-	-	1	-	-	1
-วัสดุก่อสร้าง	-	-	-	1	-	1
-การเกษตร	2	2	-	-	-	4
-โลหการ	-	1	-	-	-	1

ตารางที่ ๑๐ สาขาวิชาที่เป็นเป้าหมายหลักในการจัดเก็บและบริการสารนิเทศ (ต่อ)

สาขาวิชา	สถาบัน การศึกษา (n=16)	กระทรวง กรม กอง (n=20)	รัฐ วิสาหกิจ (n=12)	เอกชน (n=11)	องค์กร อิสระ (n=1)	รวม (n=60)
-สิ่งแวดล้อม	-	1	-	-	-	1
-วิศวกรรมโยธา	-	1	-	-	-	1
-ปิโตรเลียม	-	-	1	2	-	3
-ทรัพยากรธรรมชาติและ เหมืองแร่	-	1	-	-	-	1
-มาตรฐานผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม	-	1	-	-	-	1
-สิ่งทอ	-	1	-	-	-	1
-วิศวกรรมนิวเคลียร์	-	1	-	-	-	1
-อาหารสัตว์และ การปศุสัตว์	1	-	-	-	-	1
-อาหาร	1	-	-	-	-	1
-การเพิ่มผลผลิต	-	3	-	1	-	4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนวัสดุสารนิเทศ

จำนวนหนังสือในแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีตั้งแต่ 10,001 เล่มขึ้นไปเป็นอันดับแรก (22 แห่ง หรือร้อยละ 36.67) โดยส่วนใหญ่เป็นแหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษา (13 แห่ง) รองลงมาคือจำนวนระหว่าง 2,001-4,000 เล่ม (18 แห่ง หรือร้อยละ 30.00) ซึ่งส่วนใหญ่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม (12 แห่ง) และอยู่ในช่วง 1-2,000 เล่ม (7 แห่ง หรือร้อยละ 11.67) นอกจากนี้กระจายในช่วงต่าง ๆ ระหว่าง 4,001-10,000 เล่ม (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 จำนวนหนังสือในแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	จำนวนหนังสือ (เล่ม)					
	1- 2,000	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	8,001- 10,000	10,001 ขึ้นไป
สถาบันการศึกษา (n=16)	-	2	-	-	1	13
กระทรวง กรม กอง (n=20)	1	12	3	1	2	1
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	1	2	2	2	-	5
เอกชน (n=11)	5	2	-	2	-	2
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	1
รวม (n=60)	7 (11.67)	18 (30.00)	5 (8.33)	5 (8.33)	3 (5.00)	22 (36.67)

แหล่งสารนิเทศส่วนมากมีวารสารไว้ให้บริการ (ร้อยละ 93.33) โดยมีวารสาร
จำนวนมากกว่า 251 ชื่อเป็นอันดับแรก (ร้อยละ 28.33) รองลงมาคือจำนวนระหว่าง 1-
50 และ 51-100 ชื่อ (ร้อยละ 16.67 เท่ากัน) และมีแหล่งสารนิเทศ 4 แห่ง (ร้อยละ
6.67) ไม่มีวารสารไว้บริการคือ ห้องสมุดสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม และห้องสมุดสถาบันพัฒนาเครื่องจักรกลและโลหะการ กรมส่งเสริม
อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ศูนย์ข้อมูลสมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสม ห้องสมุด
สำนักงานฝึกรอบรมและพัฒนา การรถไฟแห่งประเทศไทย (ตารางที่ 32)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 จำนวนวารสารในแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	จำนวนวารสาร (ชื่อ)						รวม	ไม่มีวารสาร
	1-50	51-100	101-150	151-200	201-250	251 ขึ้นไป		
สถาบันการศึกษา (n=16)	2	1	1	2	2	8	16	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	2	4	2	4	1	5	18	2
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	3	4	1	-	1	2	11	1
เอกชน (n=11)	3	1	1	2	2	1	10	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	10 (16.67)	10 (16.67)	5 (8.33)	8 (13.33)	6 (10.00)	17 (28.33)	56 (93.33)	4 (6.67)

แหล่งสารนิเทศ 41 แห่งมีหนังสือพิมพ์ไว้บริการ (ร้อยละ 68.33) และ 19 แห่ง
ไม่มีหนังสือพิมพ์ไว้บริการ (ร้อยละ 31.67) จำนวนหนังสือพิมพ์ที่มีอยู่ระหว่าง 4-6 รายชื่อ
(ร้อยละ 18.33) รองลงมาคือจำนวน 7-9 รายชื่อ (ร้อยละ 16.67) และ 16 รายชื่อ
ขึ้นไป (ร้อยละ 16.67) (ตารางที่ 33)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 จำนวนหนังสือพิมพ์ของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	จำนวนหนังสือพิมพ์ (รายชื่อ)						รวม	ไม่มี หนังสือพิมพ์
	1-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16 ขึ้นไป		
สถานับการศึกษา (n=16)	1	4	3	1	-	5	14	2
กระทรวง กรม กอง (n=20)	-	3	6	2	1	1	13	7
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	3	-	2	-	1	6	6
เอกชน (n=11)	-	1	1	2	1	2	7	4
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	1 (1.67)	11 (18.33)	10 (16.67)	7 (11.67)	2 (3.33)	10 (16.67)	41 (68.33)	19 (31.67)

แหล่งสารนิเทศ 32 แห่งจาก 60 แห่ง มีวิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของวัสดุสารนิเทศ วิทยานิพนธ์ในแหล่งสารนิเทศมีจำนวนระหว่าง 1-100 เรื่อง เป็นอันดับแรก (ร้อยละ 25.00) ในแหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษา รัฐวิสาหกิจบางแห่ง กระทรวง กรม กอง บางแห่ง และองค์กรอิสระ เก็บรวบรวมวิทยานิพนธ์ไว้มาก จึงมีแหล่งสารนิเทศ 11 แห่งที่มีวิทยานิพนธ์มากกว่า 200 เรื่องขึ้นไป ในขณะที่แหล่งสารนิเทศ 28 แห่ง (ร้อยละ 46.67) ไม่มีวิทยานิพนธ์ ใ้บริการเลย อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บวิทยานิพนธ์ของแหล่งสารนิเทศในสถาบันการศึกษาจะ จัดเก็บ เฉพาะวิทยานิพนธ์ของสถาบันที่สังกัด ในขณะที่แหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง รัฐวิสาหกิจและเอกชน มีการจัดเก็บวิทยานิพนธ์น้อยมาก ทั้งนี้เพราะว่ากองบริการเอกสาร และห้องสมุด สำนักงานคณะกรรมการสภารวิจัยแห่งชาติ จัดเก็บและบริการวิทยานิพนธ์ และงาน วิจัยต่าง ๆ อยู่แล้ว แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ สามารถไปใช้ได้โดยใช้การยืมระหว่างห้องสมุดและ บริการถ่ายเอกสาร (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 จำนวนวิทยานิพนธ์ของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	วิทยานิพนธ์ (เรื่อง)			รวม	ไม่มี วิทยานิพนธ์
	1-100	101-200	201 ขึ้นไป		
สถาบันการศึกษา (n=16)	3	3	7	13	3
กระทรวง กรม กอง (n=20)	7	3	1	11	9
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	3	-	2	5	7
เอกชน (n=11)	2	-	-	2	9
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	15 (25.00)	6 (10.00)	11 (18.33)	32 (53.33)	28 (46.67)

นอกจากนี้วัสดุสารนิเทศประเภทอื่น ๆ ที่มีในแหล่งสารนิเทศคือ รายงานการวิจัย มีอยู่ในแหล่งสารนิเทศ 23 แห่ง (ร้อยละ 38.33) สิ่งพิมพ์รัฐบาลมีในแหล่งสารนิเทศ 22 แห่ง (ร้อยละ 36.67) เอกสารสัมมนา มีในแหล่งสารนิเทศ 18 แห่ง (ร้อยละ 30.00) และเอกสารประเภทอื่น คือ แคตตาล็อกผลิตภัณฑ์ เอกสารมาตรฐาน สิ่งพิมพ์เผยแพร่ของ บริษัทและหน่วยงาน และสิทธิบัตร นอกจากนี้ยังมีเอกสารอื่น ๆ เช่น จุลสาร กฤตภาค และ คู่มือการทำงาน ส่วนแหล่งสารนิเทศประเภทองค์การอิสระมี เอกสารทุกประเภทเด่นๆ ไปโดยรวมไว้ในจำนวนหนังสือ ในด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เอกสารสิทธิบัตร และเอกสาร มาตรฐาน เป็นสิ่งพิมพ์พิเศษซึ่งมีประโยชน์มาก จากการศึกษาพบว่า เอกสารสิทธิบัตรมีการจัด เก็บและบริการที่กองสน เทคโนโลยีศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ และศูนย์ บริการ เอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย สำหรับ เอกสารมาตรฐาน มีบริการในแหล่งสารนิเทศ 2 แห่งข้างต้นมากที่สุด และยังมี บริการในแหล่งสารนิเทศอีก 13 แห่งด้วย (ตารางที่ 35)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 วัสดุสารนิเทศประเภทอื่น ๆ ในแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	วัสดุสารนิเทศประเภทอื่น*							
	เอกสาร สัมมนา	รายงาน การวิจัย	สิทธิบัตร	เอกสาร มาตรฐาน	สิ่งพิมพ์ รัฐบาล	แคตตาล็อก ผลิตภัณฑ์	สิ่งพิมพ์ เผยแพร่ ของบริษัท	อื่น ๆ
สถาบันการศึกษา (n=16)	4	6	-	3	6	3	2	1
กระทรวง กรม กอง (n=20)	7	9	1	6	11	7	6	5
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	1	2	1	3	2	1	2	2
เอกชน (n=11)	6	6	1	3	3	6	4	2
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	-	-	1
รวม (n=60)	18 (30.00)	23 (38.33)	3 (5.00)	15 (25.00)	22 (36.67)	17 (28.33)	14 (23.33)	11 (18.33)

* คอบได้มากกว่า 1 คำคอบ

แหล่งสารนิเทศที่จัดเก็บรวบรวมโสตทัศนวัสดุมีค่อนข้างน้อย ผลการศึกษาพบว่า มีแหล่งสารนิเทศ 20 แห่งที่จัดเก็บแผนที่ รองลงมาคือจัดเก็บอุกโลก 13 แห่ง จัดเก็บวีดิโอเทป 11 แห่ง โสตทัศนวัสดุที่มีการจัดเก็บน้อยที่สุดคือฟิล์มสตริป ได้แก่ สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และฟิล์มภาพยนตร์ ได้แก่ ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ อนาคตแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีแหล่งสารนิเทศ 5 แห่งที่จัดเก็บโสตทัศนวัสดุอื่น ๆ ได้แก่ ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง จัดเก็บไมโครฟิล์มและไมโครฟิช ฝ่ายเอกสารข้อมูล กองข้อมูลการค้า กรมพาณิชย์สัมพันธ์ และศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จัดเก็บไมโครฟิช ห้องสมุดการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และห้องสมุดฝ่ายช่าง กองวิศวกรรมฝ่ายช่าง บริษัทการบินไทย จำกัด จัดเก็บไมโครฟิล์ม สาเหตุหนึ่งที่มีแหล่งสารนิเทศจัดเก็บโสตทัศนวัสดุก็น้อย เพราะเริ่มมีการแยกศูนย์โสตทัศนวัสดุออกไปจากแหล่งสารนิเทศ และใช้ชื่อต่าง ๆ กัน และมีบุคลากรคนละกลุ่มปฏิบัติงาน (ตารางที่ 36)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 โสทัศน์วัสดุในแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	โสทัศน์วัสดุ*									
	ลูกโลก	แผนที่	แผนภูมิ	รูปภาพ	ฟิล์ม- สตริป	วิดีโอเทป	สไลด์	เทปบันทึก เสียง	ฟิล์ม ภาพยนตร์	อื่น ๆ
สถาบันการศึกษา (n=16)	7	9	1	3	1	4	-	1	-	1
กระทรวง กรม กอง (n=20)	1	2	2	-	-	1	1	-	-	1
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	4	8	3	1	-	4	2	3	1	3
เอกชน (n=11)	1	-	-	-	-	2	1	1	-	-
องค์กรอิสระ (n=1)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม (n=60)	13 (21.67)	20 (33.33)	6 (10.00)	4 (6.67)	1 (1.67)	11 (18.33)	4 (6.67)	5 (8.33)	1 (1.67)	5 (8.33)

* คอบได้มากกว่า 1 คำคอบ

การจัดหาวัสดุสารนิเทศ

การจัดหาวัสดุสารนิเทศของแหล่งสารนิเทศสามารถทำได้หลายวิธีคือ การซื้อ การแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การขอบริจาคจากผู้ผลิตในหน่วยงานต่าง ๆ และได้รับอภิสิทธิ์จากการจากหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ผลการศึกษาในเรื่องนี้ปรากฏว่า แหล่งสารนิเทศทุกแห่งมีการจัดหาวัสดุสารนิเทศด้วยวิธีซื้อ (ร้อยละ 100) รองลงมาคือการขอรับบริจาคจากแหล่งผลิตหรือบุคคลต่าง ๆ (ร้อยละ 83.33) ได้รับอภิสิทธิ์จากการ และการขอแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานหรือผู้ผลิตอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ (ร้อยละ 76.67 เท่ากัน) และยังมีวิธีจัดหาปลีกย่อยคือ แหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษาบางแห่งใช้วิธีถ่ายเอกสารจากแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจบางแห่งได้รับวัสดุสารนิเทศจากการประชุมภายในหน่วยงาน และจากสัญญาจ้างงานต่าง ๆ ของหน่วยงานต้นสังกัด (ร้อยละ 6.67) ผลการศึกษาสรุบได้ว่า แหล่งสารนิเทศทำการจัดหาสารนิเทศหลายวิธี เพื่อให้ได้มาซึ่งวัสดุสารนิเทศที่มีคุณค่าต่อผู้ใช้ (ตารางที่ 37)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 วิธีการจัดหาวัสดุสารนิเทศของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	วิธีการจัดหา*				
	ซื้อ	แลกเปลี่ยน	ขอยืมจาก	อภินันทนาการ	อื่น ๆ
สถาบันการศึกษา (n=16)	16	12	16	11	2
กระทรวง กรม กอง (n=20)	20	16	16	16	-
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	12	9	8	11	2
เอกชน (n=11)	11	8	9	7	-
องค์การอิสระ (n=1)	1	1	1	1	-
รวม (n=60)	60 (100)	46 (76.67)	50 (83.33)	46 (76.67)	4 (6.67)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการจัดหาสารนิเทศ ผู้ที่มีหน้าที่หรือมีอิทธิพลในการคัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการจัดหาตามลำดับความสำคัญคือ ผู้ใช้และบรรณารักษ์ (ร้อยละ 76.67 เท่ากัน) ผู้บังคับบัญชา (ร้อยละ 63.33) คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ (ร้อยละ 23.33) นักเอกสารสนเทศ (ร้อยละ 10.00) นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าในแหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง 17 แห่งจาก 20 แห่ง ผู้มีหน้าที่ทำการคัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการจัดหาคือบรรณารักษ์ (ตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 ผู้มีหน้าที่คัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการจัดหา

แหล่งสารนิเทศ	ผู้มีหน้าที่คัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการจัดหา*				
	ผู้บังคับบัญชา	คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ	บรรณารักษ์	นักเอกสารสนเทศ	ผู้ใช้
สถาบันการศึกษา (n=16)	7	3	16	1	14
กระทรวง กรม กอง (n=20)	10	-	17	1	13
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	11	5	3	1	10
เอกชน (n=11)	9	5	9	2	8
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	1	1	1
รวม (n=60)	38 (63.33)	14 (23.33)	46 (76.67)	6 (10.00)	46 (76.67)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์นั้น แหล่งสารนิเทศที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์มีจำนวน 46 แห่ง (ร้อยละ 76.67) โดยแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับหน่วยงานในสังกัดอื่น ๆ ภายในประเทศมีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 63.33) รองลงมาคือแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างประเทศ (ร้อยละ 43.33) แลกเปลี่ยนกับหน่วยงานในสังกัดเดียวกัน (ร้อยละ 36.67) แหล่งสารนิเทศ 1 แห่งมีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ผ่านโครงการระหว่างประเทศโดยทำการแลกเปลี่ยนเป็นประจำ คือ ห้องสมุดสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร ในขณะที่แหล่งสารนิเทศบางแห่งไม่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับหน่วยงานอื่น ๆ (ร้อยละ 23.33) (ตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของแหล่งสารนิเทศกับหน่วยงานอื่น ๆ

แหล่งสารนิเทศ	หน่วยงานที่ทำการแลกเปลี่ยน*				รวม	ไม่มีการแลกเปลี่ยน
	สังกัดเดียวกัน	สังกัดอื่น ๆ ในประเทศ	สังกัดอื่น ๆ ต่างประเทศ	อื่น ๆ		
สถาบันการศึกษา (n=16)	7	9	6	1	12	4
กระทรวง กรม กอง (n=20)	8	14	8	-	16	4
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	3	7	5	-	9	3
เอกชน (n=11)	4	7	6	-	8	3
องค์กรอิสระ (n=1)	-	1	1	-	1	-
รวม (n=60)	22 (36.67)	38 (63.33)	26 (43.33)	1 (1.67)	46 (76.67)	14 (23.33)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

แหล่งสารนิเทศที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์นั้น สิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน เรียงลำดับดังนี้ สิ่งพิมพ์ที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำ (ร้อยละ 78.26) หนังสือ ที่เกิดความต้องการ (ร้อยละ 34.78) สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจัดทำ (ร้อยละ 26.09) วารสารที่เกิดความต้องการ (ร้อยละ 19.56) ผลการศึกษาปรากฏว่ามีหน่วยงานต้นสังกัดของแหล่งสารนิเทศจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ 36 แห่ง (ร้อยละ 78.26) เป็นผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ที่มีประโยชน์ต่อวงการสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ขอรับได้ทั้งด้วยวิธีการขอรืงจาก ชื่อ และขอแลกเปลี่ยน (ตารางที่ 40)

ตารางที่ 40 ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่แหล่งสารนิเทศใช้แลกเปลี่ยนกับแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ

แหล่งสารนิเทศ	ประเภทของสิ่งพิมพ์*			
	หนังสือที่เกินความต้องการ	วารสารที่เกินความต้องการ	สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจัดทำ	สิ่งพิมพ์ที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำ
สถาบันการศึกษา (n=12)	5	3	5	6
กระทรวง กรม กอง (n=16)	4	2	4	13
รัฐวิสาหกิจ (n=9)	3	2	1	8
เอกชน (n=8)	3	1	1	8
องค์การอิสระ (n=1)	1	1	1	1
รวม (n=46)	16 (34.78)	9 (19.56)	12 (26.09)	36 (78.26)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การวิเคราะห์หมวดหมู่และจัดทำบัตรรายการ

แหล่งสารนิเทศทุกแห่งจำเป็นต้องมีระบบการจัดเก็บสารนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการค้นคืนอย่างรวดเร็ว เมื่อมีผู้มาขอรับบริการ ดังนั้นการวิเคราะห์หมวดหมู่และจัดทำบัตรรายการจึงสามารถช่วยบรรณารักษ์ในการค้นคืนจากสารนิเทศที่มีจำนวนมากมายในแต่ละแหล่งได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาพบว่าแหล่งสารนิเทศ 53 แห่ง (ร้อยละ 88.33) จัดทำบัตรรายการ โดยมีการจัดทำบัตรรายการทุกเล่มมากที่สุด (ร้อยละ 65.00) รองลงมาร้อยละ 23.33 ทำเฉพาะเล่มที่เห็นว่าสำคัญ และร้อยละ 11.67 ไม่มีการจัดทำบัตรรายการ ได้แก่ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ฝ่ายเอกสารข้อมูลการค้า กองข้อมูลการค้า กรมพาณิชย์สัมพันธ์ ห้องสมุดการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ห้องสมุดบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์บริการข่าวสารและข้อมูลการค้า หอการค้าไทย และห้องสมุดบริษัทไอบีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ คือ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์ต้องทำงานด้านอื่น ๆ นอกจากงานในแหล่งสารนิเทศ อันเป็นหน้าที่ประจำ วัสดุสารนิเทศมีน้อย ประเภทของวัสดุสารนิเทศที่มีในแหล่งสารนิเทศไม่จำเป็นต้องจัดทำบัตรรายการ และบางแห่งใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดเก็บและค้นคืน สารนิเทศจึงไม่จัดทำบัตรรายการ (ตารางที่ 41)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 การจัดทำบัตรรายการของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	การจัดทำบัตรรายการ		รวม	ไม่ทำบัตรรายการ
	ทำทุกเล่ม	ทำเฉพาะเล่มที่เห็นว่าสำคัญ		
สถาบันการศึกษา (n=16)	14	2	16	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	10	8	18	2
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	8	3	11	1
เอกชน (n=11)	6	1	7	4
องค์การอิสระ (n=1)	1	-	1	-
รวม (n=60)	39 (65.00)	14 (23.33)	53 (88.33)	7 (11.67)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งสารนิเทศที่จัดทำบัตรรายการนั้น 53 แห่ง (ร้อยละ 88.33) จัดทำบัตรรายการประเภทต่าง ๆ ตามลำดับคือ บัตรชื่อเรื่อง (ร้อยละ 100) บัตรผู้แต่ง (ร้อยละ 84.91) บัตรเรื่อง (ร้อยละ 77.36) และบัตรประเภทอื่น ๆ เช่น บัตรทะเบียน บัตรแจ้งหมู่ บัตรเพิ่มชื่อประเทศ (ร้อยละ 26.42) (ตารางที่ 42)

ตารางที่ 42 ประเภทของบัตรรายการที่แหล่งสารนิเทศจัดทำ

แหล่งสารนิเทศ	ประเภทของบัตรรายการ*			
	บัตรชื่อเรื่อง	บัตรผู้แต่ง	บัตรเรื่อง	อื่น ๆ
สถาบันการศึกษา (n=16)	16	13	16	6
กระทรวง กรม กอง (n=18)	18	16	11	6
รัฐวิสาหกิจ (n=11)	11	11	9	1
เอกชน (n=7)	7	4	4	1
องค์การอิสระ (n=1)	1	1	1	-
รวม (n=53)	53 (100)	45 (84.91)	41 (77.36)	14 (26.42)

* คอบได้มากกว่า 1 คำคอบ

ระบบการวิเคราะห์หมวดหมู่ของแหล่งสารนิเทศ จากผลการศึกษาปรากฏว่า แหล่งสารนิเทศใช้ระบบ LC มากที่สุด (ร้อยละ 41.67) รองลงมาคือระบบ DDC (ร้อยละ 28.33) ระบบ UDC (ร้อยละ 6.67) แหล่งสารนิเทศ 6 แห่ง (ร้อยละ 10.00) มีการแบ่งหมวดหมู่เอง และ 10 แห่ง (ร้อยละ 16.67) ใช้ระบบการวิเคราะห์หมวดหมู่อื่น ๆ เช่น CUVC (Chulalongkorn University Veterinary Classification) ระบบ SITC (Standard International Trade Classification) ระบบ LMS (Library Management System) ระบบ ATA (Air Transport Association of America) หรือแบ่งหมวดหมู่โดยพัฒนาจากการใช้คู่มือ เช่น Thesaurus in the Field of Human Settlements และ Library of Congress Subject Heading นอกจากนี้พบว่า แหล่งสารนิเทศกลุ่มนี้ไม่มีแห่งใดที่ใช้ระบบการจัดหมู่ NLM (ตารางที่ 43)

ตารางที่ 43 ระบบการวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ระบบการวิเคราะห์หมวดหมู่*					แบ่งหมวดหมู่เอง
	DDC	LC	UDC	NLM	อื่น ๆ	
สถาบันการศึกษา (n=16)	2	13	-	-	1	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	10	3	1	-	3	3
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	3	4	2	-	3	1
เอกชน (n=11)	2	4	1	-	3	2
องค์กรอิสระ (n=1)	-	1	-	-	-	-
รวม (n=60)	17 (28.33)	25 (41.67)	4 (6.67)	-	10 (16.67)	6 (10.00)

* คอบได้มากกว่า 1 คำคอบ

การบำรุงรักษาวัสดุสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศมีการจัดเก็บวัสดุสารนิเทศหลายประเภทและมีจำนวนมาก มีวัสดุสารนิเทศบางประเภทที่มีคุณค่าและเก่าแก่ สารนิเทศบางประเภทมีการใช้งานมากอาจมีการเสื่อมสภาพหรือฉีกขาดได้ ดังนั้นจึงมีวิธีการต่าง ๆ ที่จะรักษาวัสดุสารนิเทศ ได้แก่ การรักษาในสภาพเดิม เช่น ฉีดยาป้องกันแมลง หุ้มปกพลาสติก เปลี่ยนปกอ่อนเป็นปกแข็ง หรือรักษาโดยเปลี่ยนวัสดุในการบันทึก เนื้อหาจากรูป เล่มหนังสือ เป็นการบันทึกไว้ในไมโครฟิล์ม

ผลการศึกษารายกว่า แหล่งสารนิเทศ 37 แห่ง (ร้อยละ 62.67) มีการรักษาวัสดุสารนิเทศโดยวิธีต่าง ๆ ดังนี้ การเปลี่ยนปกอ่อนให้เป็นปกแข็ง (ร้อยละ 35.00) หุ้มปกพลาสติก (ร้อยละ 28.33) ฉีดยาป้องกันแมลง (ร้อยละ 11.67) ถ่ายบทความวารสารไว้ในรูปไมโครฟิล์ม (ร้อยละ 8.33) นอกจากนี้มีการรักษาสภาพวัสดุสารนิเทศด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น เข้าปก เก็บไว้เป็นแฟ้ม ถ่ายเอกสาร เก็บหนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ ไว้ในรูปไมโครฟิล์ม เป็นต้น ผลการศึกษายังพบว่าแหล่งสารนิเทศจำนวน 23 แห่ง (ร้อยละ 38.33) ไม่มีการรักษาวัสดุสารนิเทศ (ตารางที่ 44)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 44 วิธีการรักษาวัสดุสารนิเทศของแหล่งสารนิเทศให้ถาวร*

แหล่งสารนิเทศ	การรักษาในสภาพเดิม				การรักษาโดยเปลี่ยนสภาพวัสดุสารนิเทศในรูปไมโครฟิล์ม				รวม	ไม่ทำ
	ฉีกขาด กันแมลง	ชุ่มปรก พลาสติก	เปลี่ยนปรก อ่อนเป็น ปรกแข็ง	อื่น ๆ	หนังสือ พิมพ์	บทความใน วารสาร	เอกสาร สิทธิ์บัตร	อื่น ๆ		
สถาบันการศึกษา (n=16)	2	10	10	2	-	2	-	1	10	6
กระทรวง กรม กอง (n=20)	2	2	4	1	1	1	-	3	9	11
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	1	3	4	-	1	1	-	9	10	2
เอกชน (n=11)	2	2	2	-	1	1	-	1	7	4
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	7 (11.67)	17 (28.33)	21 (35.00)	3 (5.00)	3 (5.00)	5 (8.33)	-	15 (25.00)	37 (62.67)	23 (38.33)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ผู้ใช้บริการ

แหล่งสารนิเทศมีการจัดหา จัดเก็บรวบรวม และให้บริการด้วยวิธีการต่าง ๆ
เป้าหมายคือสนองความต้องการของผู้ใช้ซึ่งอาจเป็นกลุ่มข้าราชการ อาจารย์ นักวิจัย/
นักวิชาการ นักศึกษา พนักงานในสังกัด บุคคลในวงการธุรกิจ/อุตสาหกรรม และบุคคลทั่วไป

ผลการศึกษาพบว่าผู้ใช้บริการของแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมกลุ่ม
แรกคือข้าราชการ รองลงมาคือนักศึกษา พนักงานในสังกัด นักวิจัย-นักวิชาการ บุคคล
ทั่วไป อาจารย์ และกลุ่มสุดท้ายคือบุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม (ตารางที่ 45)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 45 ประเภทของผู้ใช้บริการของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ประเภทของผู้ใช้*						
	ข้าราชการ	อาจารย์	นักวิจัย/ นักวิชาการ	นักศึกษา	พนักงานใน สังกัด	บุคคลในวงการ ธุรกิจ/อุตสาหกรรม	บุคคลทั่วไป
สถานศึกษา (n=16)	13	16	10	16	4	5	5
กระทรวง กรม กอง (n=20)	20	5	13	11	6	10	12
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	3	2	3	6	12	5	5
เอกชน (n=11)	2	1	5	3	10	4	4
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	1	1	1	1	-
รวม (n=60)	39 (65.00)	25 (41.67)	32 (53.33)	37 (61.67)	33 (55.00)	25 (41.67)	26 (43.33)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้ใช้ที่เป็น เป้าหมายหลักอันดับแรกคือนักศึกษา รองลงมาคืออาจารย์ ข้าราชการ นักวิจัย/นักวิชาการ พนักงานในสังกัด บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม อันดับสุดท้ายคือบุคคลทั่วไป

ระดับของการบริการนั้น การบริการตั้งแต่ 11-90% มุ่งไปที่นักศึกษา ในขณะที่ระดับการบริการ 1-10% จัดทำแก่กลุ่มผู้ใช้ประเภทอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการ นักวิจัย/นักวิชาการ พนักงานในสังกัด บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม บุคคลทั่วไป และอาจารย์ (ตารางที่ 46)

กลุ่มผู้ใช้ที่เป็น เป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง อันดับแรกคือกลุ่มข้าราชการ รองลงมาคือนักวิจัย/นักวิชาการ บุคคลทั่วไป นักศึกษา บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม พนักงานในสังกัด และอาจารย์ ระดับของการให้บริการในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ 1-90% มุ่งไปที่ข้าราชการ ในขณะที่ระดับการบริการ 1-10% จัดทำแก่กลุ่มผู้ใช้ทุกประเภท แหล่งสารนิเทศ 1 แห่งมีระดับการบริการ 71-80% มุ่งไปที่บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมคือ ฝ่ายเอกสารข้อมูลการค้า กองข้อมูลการค้า กัมพูชาธิบดีสัมพันธ์ (ตารางที่ 47)

กลุ่มผู้ใช้ที่เป็น เป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศประเภท รัฐวิสาหกิจอันดับแรกคือ พนักงานในสังกัด โดยมีระดับการบริการ 11-100% นอกจากนี้ยังมีบริการระดับ 1-10% จัดบริการแก่ผู้ใช้กลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ บุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม บุคคลทั่วไป นักศึกษา ข้าราชการ อาจารย์ และนักวิจัย/นักวิชาการ (ตารางที่ 48)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 46 ผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษา (n=16)

ร้อยละของการบริการ	ประเภทของผู้ใช้*						บุคคลทั่วไป
	ข้าราชการ	นักวิจัย/ นักวิชาการ	พนักงาน ในสังกัด	อาจารย์	นักศึกษา	ธุรกิจและ อุตสาหกรรม	
1-10	12	7	4	1	-	3	5
11-20	1	1	-	10	2	2	-
21-30	-	2	-	4	-	-	-
31-40	-	-	-	1	1	-	-
41-50	-	-	-	-	2	-	-
51-60	-	-	-	-	3	-	-
61-70	-	-	-	-	3	-	-
71-80	-	-	-	-	4	-	-
81-90	-	-	-	-	1	-	-
91-100	-	-	-	-	-	-	-
รวม	13 (81.25)	10 (62.50)	4 (25.00)	16 (100.00)	16 (100.00)	5 (31.25)	5 (31.25)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 47 ผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง (n=20)

ร้อยละของการบริการ	ประเภทของผู้ใช้*						บุคคลทั่วไป
	ข้าราชการ	นักวิจัย/ นักวิชาการ	พนักงาน ในสังกัด	อาจารย์	นักศึกษา	ธุรกิจและ อุตสาหกรรม	
1-10	2	6	4	4	7	4	9
11-20	1	3	1	-	3	1	2
21-30	3	-	1	-	-	1	-
31-40	2	1	-	-	1	3	-
41-50	2	3	-	1	-	-	1
51-60	3	-	-	-	-	-	-
61-70	2	-	-	-	-	-	-
71-80	3	-	-	-	-	1	-
81-90	2	-	-	-	-	-	-
91-100	-	-	-	-	-	-	-
รวม	20 (100)	13 (65.00)	6 (30.00)	5 (25.00)	11 (55.00)	10 (50.00)	12 (60.00)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 48 ผู้ใช้ที่เป็น เป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศประเภทรัฐวิสาหกิจ (n=12)

ร้อยละของ การบริการ	ประเภทของผู้ใช้*						บุคคลทั่วไป
	ข้าราชการ	นักวิจัย/ นักวิชาการ	พนักงาน ในสังกัด	อาจารย์	นักศึกษา	ธุรกิจและ อุตสาหกรรม	
1-10	3	1	-	2	4	5	5
11-20	-	1	1	-	1	-	-
21-30	-	-	-	-	1	-	-
31-40	-	-	1	-	-	-	-
41-50	-	-	-	-	-	-	-
51-60	-	1	1	-	-	-	-
61-70	-	-	1	-	-	-	-
71-80	-	-	-	-	-	-	-
81-90	-	-	1	-	-	-	-
91-100	-	-	7	-	-	-	-
รวม	3 (25.00)	3 (25.00)	12 (100)	2 (16.67)	6 (50.00)	5 (41.67)	5 (41.67)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

กลุ่มผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศประเภท เอกชน
อันดับแรกคือ พนักงานในสังกัด รองลงมาได้แก่ นักวิจัย/นักวิชาการ บุคคลในวงการธุรกิจ
และอุตสาหกรรม บุคคลทั่วไป นักศึกษา ข้าราชการ อันดับสุดท้ายคืออาจารย์ ระดับของการ
บริการ 1-100% จัดทำแก่พนักงานในสังกัด ในขณะที่ระดับการบริการ 1-10% จัดทำแก่ผู้ใช้
ทุกประเภท (ตารางที่ 49)

กลุ่มผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศประเภทองค์กร
อิสระอันดับแรกคือนักศึกษา โดยมีระดับการบริการ 71-80% นอกจากนั้นให้บริการในระดับ
1-10% แก่กลุ่มผู้ใช้กลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการ นักวิจัย/นักวิชาการ พนักงานในสังกัด
อาจารย์ และบุคคลในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม (ตารางที่ 50)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 49 ผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศประเภทหน่วยงานเอกชน (n=11)

ร้อยละของ การบริการ	ประเภทของผู้ใช้*						บุคคลทั่วไป
	ข้าราชการ	นักวิจัย/ นักวิชาการ	พนักงาน ในสังกัด	อาจารย์	นักศึกษา	ธุรกิจและ อุตสาหกรรม	
1-10	1	3	2	1	1	2	1
11-20	1	-	1	-	-	1	-
21-30	-	-	-	-	1	-	2
31-40	-	-	1	-	-	-	-
41-50	-	-	-	-	1	-	-
51-60	-	1	1	-	-	-	-
61-70	-	-	1	-	-	1	-
71-80	-	1	1	-	-	-	1
81-90	-	-	1	-	-	-	-
91-100	-	-	2	-	-	-	-
รวม	2 (18.18)	5 (45.45)	10 (90.91)	1 (9.09)	3 (27.27)	4 (36.36)	4 (36.36)

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 50 ผู้ใช้ที่ เป็น เป้าหมายหลัก ในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศประเภทองค์การอิสระ (n=1)

ร้อยละของ การบริการ	ประเภทของผู้ใช้*						บุคคลทั่วไป
	ข้าราชการ	นักวิจัย/ นักวิชาการ	พนักงาน ในสังกัด	อาจารย์	นักศึกษา	ธุรกิจและ อุตสาหกรรม	
1-10	1	1	1	1	-	1	-
11-20	-	-	-	-	-	-	-
21-30	-	-	-	-	-	-	-
31-40	-	-	-	-	-	-	-
41-50	-	-	-	-	-	-	-
51-60	-	-	-	-	-	-	-
61-70	-	-	-	-	-	-	-
71-80	-	-	-	-	1	-	-
81-90	-	-	-	-	-	-	-
91-100	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1 (100)	1 (100)	1 (100)	1 (100)	1 (100)	1 (100)	-

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ผลการศึกษาเรื่องบุคคลผู้มีสิทธิเข้าใช้แหล่งสารนิเทศ ปรากฏว่าแหล่งสารนิเทศทุกแห่งให้สิทธิเข้าใช้แก่บุคคลภายใน (ร้อยละ 100) และให้บริการแก่บุคคลภายนอกเป็นอันดับรอง (ร้อยละ 73.33) โดยแหล่งสารนิเทศในกระทรวง กรม กอง ทุกแห่งให้สิทธิในการเข้าใช้แก่บุคคลภายนอก (ตารางที่ 51)

ตารางที่ 51 บุคคลผู้มีสิทธิเข้าใช้แหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ผู้มีสิทธิเข้าใช้*	
	บุคคลภายนอก	บุคคลภายใน
สถานการศึกษา (n=16)	9	16
กระทรวง กรม กอง (n=20)	20	20
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	7	12
เอกชน (n=11)	7	11
องค์การอิสระ (n=1)	1	1
รวม (n=60)	44 (73.33)	60 (100)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สำหรับผู้มีสิทธิยืมสิ่งพิมพ์ออกจากแหล่งสารนิเทศ มีแหล่งสารนิเทศจำนวน 58 แห่ง (ร้อยละ 96.67) ให้บริการยืมสิ่งพิมพ์ออกจากห้องสมุด บุคคลภายในสามารถใช้สิทธิยืมสิ่งพิมพ์โดยต้องสมัครสมาชิก (ร้อยละ 73.33) ไม่ต้องสมัครสมาชิก (ร้อยละ 26.67) แหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษาทุกแห่งให้สิทธิในการยืมสิ่งพิมพ์แก่บุคคลภายในที่สมัครเป็นสมาชิกเท่านั้น

บุคคลภายนอกที่เข้าใช้แหล่งสารนิเทศสามารถยืมสิ่งพิมพ์โดยใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด แหล่งสารนิเทศ 30 แห่ง (ร้อยละ 50.00) ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดแก่บุคคลภายนอกซึ่งไม่ใช่สมาชิกของแหล่ง โดยแหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษาทุกแห่งให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ในขณะที่แหล่งสารนิเทศ 2 แห่งสังกัดกระทรวง กรม กอง (ร้อยละ 3.33) เปิดให้บุคคลภายนอกสมัครเป็นสมาชิกและใช้บริการยืมสิ่งพิมพ์ได้ในฐานะสมาชิกคือ ห้องสมุดกรมส่งเสริมการเกษตร และศูนย์ข้อสนเทศทางวิทยาศาสตร์ กองวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

แหล่งสารนิเทศอีก 2 แห่ง (ร้อยละ 3.33) ไม่มีบริการยืมสิ่งพิมพ์คือ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน และศูนย์บริการข่าวสารและข้อมูลการค้า หอการค้าไทย (ตารางที่ 52)

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 52 บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกมาจากแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง*				รวม	ไม่มี บัตรเลือกตั้ง
	บุคคลภายนอก		บุคคลภายใน			
	เป็นสมาชิก	ไม่เป็นสมาชิก	เป็นสมาชิก	ไม่เป็นสมาชิก		
สถานศึกษา (n=16)	-	16	16	-	16	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	2	5	13	6	19	1
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	4	7	5	12	-
เอกชน (n=11)	-	4	6	5	10	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	1	1	-	1	-
รวม (n=60)	2 (3.33)	30 (50.00)	43 (71.67)	16 (26.67)	58 (96.67)	2 (3.33)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ปริมาณผู้เข้าใช้บริการต่อวัน ปรากฏว่าแหล่งสารนิเทศประเภทสถานบันการศึกษา และองค์กรอิสระมีผู้เข้าใช้ต่อวันมากกว่า 100 คนขึ้นไปมากที่สุด (15 แห่งจาก 16 แห่ง และองค์กรอิสระ 1 แห่ง) ในขณะที่แหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง รัฐวิสาหกิจ และเอกชน มีผู้เข้าใช้ 1-20 คนต่อวันมากที่สุด (ตารางที่ 53)

ตารางที่ 53 ปริมาณของผู้เข้าใช้บริการจากแหล่งสารนิเทศต่อวัน

แหล่งสารนิเทศ	ประเภทของผู้เข้าใช้ (คนต่อวัน)					
	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	100 ขึ้นไป
สถาบันการศึกษา (n=16)	-	-	1	-	-	15
กระทรวง กรม กอง (n=20)	7	6	3	2	-	2
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	4	3	-	2	1	2
เอกชน (n=11)	7	4	-	-	-	-
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	1
รวม (n=60)	18 (30.00)	13 (21.67)	4 (6.67)	4 (6.67)	1 (1.67)	20 (33.33)

ปริมาณของผู้เข้าใช้โดยเฉลี่ยต่อวัน ในสถาบันการศึกษามีจำนวนสูงสุดคือ เฉลี่ย 672.31 คน รองลงมาคือองค์กรอิสระมีผู้เข้าใช้โดยเฉลี่ย 300 คนต่อวัน รัฐวิสาหกิจมีผู้เข้าใช้โดยเฉลี่ย 62.75 คนต่อวัน กระทรวง กรม กอง มีผู้เข้าใช้โดยเฉลี่ย 32.55 คนต่อวัน และองค์กรเอกชนมีผู้เข้าใช้โดยเฉลี่ย 20.1 คนต่อวัน

ผลการศึกษาริมาณของผู้เยี่ยมชมจากแหล่งสารนิเทศต่อวันปรากฏว่า แหล่งสารนิเทศต่าง ๆ มีผู้เยี่ยมชมระหว่าง 1-20 คนต่อวันมากที่สุด (ร้อยละ 56.57) รองลงมาคือมีผู้เยี่ยมชมมากกว่า 100 คนขึ้นไป (ร้อยละ 18.33) นอกจากนี้ยังพบว่าแหล่งสารนิเทศ 2 แห่งคือ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน และศูนย์ข่าวสารข้อมูลการค้า หอการค้าไทย ไม่มีบริการให้ผู้เยี่ยมชมออกจากแหล่งสารนิเทศ (ตารางที่ 54)

ปริมาณของผู้เยี่ยมชมโดยเฉลี่ยต่อวันพบว่า แหล่งสารนิเทศในสถาบันการศึกษาโดยเฉลี่ยมีผู้เยี่ยมชมมากที่สุดเฉลี่ย 144.37 คนต่อวัน รองลงมาคือแหล่งสารนิเทศในองค์กรอิสระมีจำนวนเฉลี่ย 200 คนต่อวัน รัฐวิสาหกิจมีจำนวนโดยเฉลี่ย 36.91 คนต่อวัน กระทรวงกรม กอง โดยเฉลี่ย 15.38 คนต่อวัน และผู้เยี่ยมชมน้อยที่สุดในแหล่งสารนิเทศประเภทองค์กรเอกชน 11.3 คนต่อวันโดยเฉลี่ย

ศูนย์วิทยพัชร์พวยกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 54 ปริมาณผู้ยืมสิ่งพิมพ์จากแหล่งสารนิเทศต่อวัน

แหล่งสารนิเทศ	ปริมาณผู้ยืมสิ่งพิมพ์ต่อวัน						รวม	ไม่มี การยืม
	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101 ขึ้นไป		
สถาบันการศึกษา (n=16)	-	3	1	1	2	9	16	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	17	1	1	-	-	-	19	1
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	8	2	-	1	-	1	12	-
เอกชน (n=11)	9	1	-	-	-	-	10	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	34 (56.67)	7 (11.67)	2 (3.33)	2 (3.33)	2 (3.33)	11 (18.33)	58 (96.67)	2 (3.33)

การศึกษาริมาณสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ยืมออกต่อวันพบว่า มีการยืมสิ่งพิมพ์ 1-20 เล่มต่อวันมากที่สุด (ร้อยละ 38.33) รองลงมาคือยืมสิ่งพิมพ์จำนวนมากกว่า 100 เล่มต่อวัน (ร้อยละ 23.33) 21-40 เล่มต่อวัน (ร้อยละ 20.00) นอกจากนี้พบว่าแหล่งสารนิเทศ 2 แห่ง (ร้อยละ 3.33) ไม่มีการให้ยืมสิ่งพิมพ์คือ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีและศูนย์บริการข่าวสาร ข้อมูลการค้า หอการค้าไทย (ตารางที่ 55)

การศึกษาริมาณสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ยืมออกต่อวันโดยเฉลี่ยพบว่า แหล่งสารนิเทศประเภทองค์กรอิสระมีจำนวนสิ่งพิมพ์ถูกยืมออกมากเป็นอันดับแรกคือประมาณ 250 เล่มต่อวัน รองลงมาคือสถาบันการศึกษาเฉลี่ย 217.43 เล่มต่อวัน รัฐวิสาหกิจเฉลี่ย 71.66 เล่มต่อวัน กระทรวง กรม กอง โดยเฉลี่ย 32.44 เล่มต่อวัน และองค์กรเอกชนเฉลี่ย 29.6 เล่มต่อวัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 55 ปริมาณของสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ยืมออกต่อวัน

แหล่งสารนิเทศ	ปริมาณของสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ยืมออกต่อวัน						รวม	ไม่มีการยืม
	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101 ขึ้นไป		
สถาบันการศึกษา (n=16)	-	2	1	-	2	11	16	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	10	6	3	-	-	-	19	1
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	7	2	1	-	-	2	12	-
เอกชน (n=11)	6	2	-	1	1	-	10	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	-	-	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	23 (38.33)	12 (20.00)	5 (8.33)	1 (1.67)	3 (5.00)	14 (23.33)	58 (96.67)	2 (3.33)

การปรับผู้ใช้บริการ

การปรับ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ใช้ส่งคืนสารนิเทศที่ยืมออกไปตามกำหนดคืน
แหล่งสารนิเทศ ๑๑ แห่ง (ร้อยละ 55.00) มีการปรับโดยมีอัตราค่าปรับหนังสือทั่วไป 1
บาทต่อวันมากที่สุด (ร้อยละ 25.00) หนังสือจองปรับในอัตรา 5 บาทต่อวันมากที่สุด
(ร้อยละ 6.67) นอกจากนี้ยังมีการปรับสิ่งพิมพ์อื่น ๆ คือ หนังสืออ้างอิง 7 บาทต่อวัน ได้แก่
ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และวิดีโอ 10 บาทต่อวัน ได้แก่ ศูนย์ข้อมูล
ทางเทคโนโลยีและห้องสมุดสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) ผลการวิเคราะห์ยัง
ปรากฏว่าแหล่งสารนิเทศ 27 แห่งไม่มีการปรับผู้ใช้ (ร้อยละ 45.00) (ตารางที่ 56)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 56 การรับผู้ใช้ของแหล่งสารนิเทศกรณีพิมพ์เกินกำหนด

แหล่ง สารนิเทศ	อัตราค่ารับ (บาท/วัน)*													รวม	ไม่รับ การปรับ
	หนังสือทั่วไป						หนังสือจอง						อื่น ๆ		
	1	2	3	4	5	อื่น ๆ	1	2	3	4	5	อื่น ๆ			
สถาบัน การศึกษา (n=16)	8	3	1	-	1	1	2	1	-	-	3	6	1	15	1
กระทรวง กรม กอง (n=20)	1	5	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	8	12
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6
เอกชน (n=11)	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	3	8
องค์กรอิสระ (n=1)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
รวม (n=60)	15 (25.00)	9 (15.00)	2 (3.33)	-	1 (1.67)	2 (3.33)	2 (3.33)	2 (3.33)	2 (3.33)	-	4 (6.67)	6 (10.00)	2 (3.33)	33 (55.00)	27 (45.00)

* คอบได้มากกว่า 1 คำคอบ

งานบริการ

แหล่งสารนิเทศทุกแห่งมีการจัดบริการในหลายรูปแบบ หลายวิธีการ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สูงสุด บริการหลักของแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ คือการให้ยืมหนังสือ แต่ยังมีงานบริการอีกหลายประเภท เช่น บริการหนังสือจอง บริการให้ยืมวารสาร บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำแหล่งสารนิเทศ บริการตรวจชำระวารสาร เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า แหล่งสารนิเทศนอกจากการให้ยืมหนังสือแล้ว ยังมีบริการในลักษณะอื่นที่เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้คือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (ร้อยละ 91.67) บริการยืมระหว่างห้องสมุด (ร้อยละ 90.00) บริการแนะนำแหล่งสารนิเทศ (ร้อยละ 78.33) บริการให้ยืมวารสาร (ร้อยละ 70.00) บริการจัดทำบัญชีรายชื่อหนังสือใหม่ (ร้อยละ 66.67) บริการถ่ายเอกสาร (ร้อยละ 60.00) บริการที่มีการจัดทำนอคือ บริการฉายภาพยนตร์ (ร้อยละ 5.00) บริการวิจารณ์หนังสือ (ร้อยละ 5.00) นอกจากนี้ยังมีบริการค้นข้อมูลทางไกลจากบริษัท DIALOG (ร้อยละ 6.67) แหล่งสารนิเทศที่ให้บริการคือ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย บริการที่น่าสนใจและถือ เป็นบริการใหม่สำหรับแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ คือ บริการค้นคืนด้วยคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 31.67) แหล่งสารนิเทศที่ให้บริการ เช่น คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กองข้อมูลการค้า กรมพาณิชย์ สัมพันธ์ ศูนย์ข้อมูลพลังงาน สำนักงานพลังงานแห่งชาติ ห้องสมุดฝ่ายช่าง บริษัทการบินไทย จำกัด บริษัทไอเอ็มเอ็ม ประเทศไทย จำกัด ศูนย์ข้อมูลทางเทคโนโลยี สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) และห้องสมุดและศูนย์เอกสารแห่งภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (ตารางที่ 57)

ตารางที่ 57 บริการของแหล่งสารนิเทศนอกเหนือจากการให้ยืมหนังสือ

บริการ*	สถาบัน การศึกษา (n=16)	กระทรวง กรม กอง (n=20)	รัฐวิสาหกิจ (n=12)	เอกชน (n=11)	องค์กรอิสระ (n=1)	รวม (n=60)
บริการหนังสือจอง	15	7	7	2	1	32 (53.33)
บริการให้ยืมวารสาร	13	12	10	7	-	42 (70.00)
บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	15	18	12	9	1	55 (91.67)
บริการแนะนำแหล่งสารนิเทศ	13	14	10	9	1	47 (78.33)
บริการบรรณนิวารสาร	8	12	4	4	1	29 (48.33)
จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด	9	4	5	2	1	21 (35.00)
บริการลิตธิบัตร	-	1	-	1	1	3 (5.00)
บริการเอกสารมาตรฐาน	3	5	5	3	1	17 (28.33)
บริการเลือกสรรสารนิเทศ เฉพาะบุคคล	3	7	3	5	1	19 (31.67)
บริการข่าวสารทันสมัย	4	8	5	6	1	24 (40.00)
วิจารณ์หนังสือ	-	1	1	1	-	3 (5.00)
ฉลากภาพยนตร์	3	-	-	-	-	3 (5.00)
ฉายวิดีโอในห้องสมุด	5	1	1	2	-	9 (15.00)
บรรยายพิเศษ/อภิปรายหรือปาฐกถา	4	1	-	3	-	8 (13.33)
บริการยืมระหว่างห้องสมุด	16	15	11	11	1	54 (90.00)
บริการกฤตภาค	8	8	4	6	-	26 (43.33)
บริการถ่ายเอกสาร	12	10	5	8	1	36 (60.00)

ตารางที่ 57 บริการของแหล่งสารนิเทศนอก เหนือจากการให้ยืมหนังสือ (ต่อ)

บริการ*	สถาบัน การศึกษา (n=16)	กระทรวง กรม กอง (n=20)	รัฐวิสาหกิจ (n=12)	เอกชน (n=11)	องค์กรอิสระ (n=1)	รวม (n=60)
บริการใส่คัทสนวัสดุ	8	5	3	6	1	23 (38.33)
บริการแปลเอกสาร	2	3	1	1	-	7 (11.67)
จัดทำบัญชีรายชื่อหนังสือใหม่	10	11	9	9	1	40 (66.67)
จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด	9	4	5	2	1	21 (35.00)
บริการสิทธิบัตร	-	1	-	1	1	3 (5.00)
บริการ เอกสารมาตรฐาน	3	5	5	3	1	17 (28.33)
บริการ เลือกสรรสารนิเทศ เฉพาะบุคคล	3	7	3	5	1	19 (31.67)
บริการข่าวสารทันสมัย	4	8	5	6	1	24 (40.00)
บริการค้นคืนด้วยคอมพิวเตอร์	7	4	1	6	1	19 (31.67)
บริการสืบค้นข้อมูลทางไกลจากบริษัท DIALOG	2	-	-	1	1	4 (6.67)
บริการรับตั้งซื้อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากในประเทศ	6	6	4	6	1	23 (38.33)
บริการรับตั้งซื้อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากต่างประเทศ	7	5	4	6	1	23 (38.33)
ปฐมนิเทศ เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด	10	3	3	-	1	17 (28.33)
บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด เป็นกลุ่ม/รายบุคคล	9	6	7	1	1	24 (40.00)
อื่น ๆ	-	2	1	3	1	7 (11.67)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

บริการของแหล่งสารนิเทศที่จัดสำหรับบุคคลในวงการธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นพิเศษ
มีแหล่งสารนิเทศจำนวน 13 แห่งจัดทำบริการพิเศษ 15 ประเภทดังรายละเอียดคือ

1. บริการแคตตาล็อกเซ็นเตอร์จากงานแสดงนิทรรศการทางสินค้าประจำปี
หลังงาน 1 แห่งคือ ศูนย์สารนิเทศอนุรักษ์พลังงาน ศูนย์อนุรักษ์พลังงานแห่งประเทศไทย
2. บริการคัดเลือกใบต้องการสั่งซื้อสินค้าของชาวต่างประเทศส่งไปให้เป็นการ
เฉพาะ 1 แห่งคือ ศูนย์บริการข่าวสารและข้อมูลการค้า ทอการค้าไทย
3. บริการถ่ายเอกสารโดยรับสั่งทางโทรศัพท์และไปรษณีย์ 1 แห่งคือ ศูนย์ข้อมูล
ทางเทคโนโลยี สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
4. บริการรายชื่อหนังสือใหม่ 1 แห่งคือ ห้องสมุดบริษัทไอบีเอ็ม ประเทศไทย
จำกัด
5. บริการแปลเอกสารทางเทคนิค 1 แห่งคือ ศูนย์ข้อมูลทางเทคโนโลยี สมาคม
ส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
6. บริการเช่ามีวีดีโอเทปทางเทคนิค 1 แห่งคือ ศูนย์ข้อมูลทางเทคโนโลยี
สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
7. บริการค้นคืนด้วยคอมพิวเตอร์ 2 แห่งคือ ห้องสมุดและศูนย์เอกสาร สถาบัน
เทคโนโลยีแห่งเอเชีย และศูนย์ข้อมูลทางเทคโนโลยี สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-
ญี่ปุ่น)
8. ให้บริการยืมสิ่งพิมพ์โดยจ่ายค่ามัดจำ 1 แห่งคือ สถาบันค้นคว้าและพัฒนา
ผลิตภัณฑ์อาหาร
9. บริการสืบค้นสารนิเทศทางไกลจากบริษัท DIALOG 1 แห่งคือ ห้องสมุด
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

10. บริการค้นข้อมูลเฉพาะเรื่องและถ่ายเอกสารส่งไปให้ 1 แห่งคือ ห้องสมุดและศูนย์เอกสารการสัตว ณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11. บริการเอกสารมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 1 แห่งคือ ห้องสมุดสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

12. ให้ข้อมูลแหล่งเสนอขายเทคโนโลยีระหว่างประเทศ และความเคลื่อนไหวในวงการถ่ายทอดเทคโนโลยี 1 แห่งคือ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

13. บริการเลือกสรรสารนิเทศเฉพาะบุคคล [Selective Dissemination of Information (SDI) Service] 1 แห่งคือ กองสนเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ

14. บริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness Service: CAS) 1 แห่งคือ ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

15. บริการข้อมูลสถิติทางธุรกิจและอุตสาหกรรม 1 แห่งคือ ห้องสมุดสำนักงานสถิติแห่งชาติ

บริการของแหล่งสารนิเทศที่คิดค่าบริการคือ บริการเช่ายืมวีดีโอเทป ที่สมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสมคิดค่าบริการในราคาม้วนละ 10 บาทในระยะเวลา 10 วัน และที่สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) คิดราคาม้วนละ 30 บาทในระยะเวลา 7 วัน ส่วนบริการอื่น ๆ ที่มีการคิดค่าบริการคือ บริการถ่ายเอกสาร (ร้อยละ 60.00) อัตราที่สูงที่สุดคือ หน้าละ 3 บาท (1 แห่ง) รองลงมาคือ 2 บาท (5 แห่ง) 1 บาท (5 แห่ง) 80 สตางค์ (1 แห่ง) แหล่งที่คิดอัตราหน้าละ 60 สตางค์มีจำนวนสูงสุด (16 แห่ง) และ 50 สตางค์ (8 แห่ง)

ความร่วมมือระหว่างแหล่งสารนิเทศ

การศึกษาความร่วมมือระหว่างแหล่งสารนิเทศส่วนมากมีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ (54 แห่ง หรือร้อยละ 90.00) แหล่งสารนิเทศต่าง ๆ มีความร่วมมือในการยืมหนังสือ/วารสาร เป็นอันดับแรก (ร้อยละ 83.33) และจัดทำบรรณนิวารสารร่วมกันน้อยที่สุด (ร้อยละ 3.33) นอกจากนี้บางแห่ง (ร้อยละ 10.00) ไม่มีความร่วมมือใด ๆ กับหน่วยงานอื่น ๆ (ตารางที่ 58)

ในการให้ความร่วมมือในลักษณะของการยืมระหว่างห้องสมุด กองสนเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ให้บริการยืมแก่แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมากที่สุดถึง 16 แห่งจาก 60 แห่ง รองลงมาคือสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (11 แห่ง) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (7 แห่ง) ห้องสมุดและศูนย์เอกสารแห่งภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (7 แห่ง) และห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (7 แห่ง) ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (5 แห่ง) และห้องสมุดสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (5 แห่ง)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 58 ลักษณะของความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ลักษณะของความร่วมมือ*					รวม	ไม่มีความร่วมมือ
	ยืมหนังสือ/ วารสาร	ยืมวีดีโอ เทป/ สไลด์	จัดหาวัสดุ สารนิเทศร่วมกัน	จัดทำบรรณ วารสารร่วมกัน	อื่น ๆ		
สถาบันการศึกษา (n=16)	16	2	5	2	1	16	-
กระทรวง กรม กอง (n=20)	13	1	-	-	2	15	5
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	10	1	-	-	-	11	1
เอกชน (n=11)	10	2	-	-	2	11	-
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	-	-	1	1	-
รวม (n=60)	50 (83.33)	7 (11.67)	5 (8.33)	2 (3.33)	6 (10.00)	54 (90.00)	6 (10.00)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

การศึกษาเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่แหล่งสารนิเทศใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะการใช้คอมพิวเตอร์ในงานต่าง ๆ แหล่งสารนิเทศที่ทำการศึกษา 33 แห่ง (ร้อยละ 55.00) มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการช่วยงาน โดยมีการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ 32 แห่ง (ร้อยละ 53.33) แหล่งสารนิเทศ 3 แห่ง (ร้อยละ 5.00) คือ ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ใช้ซูเปอร์มินิคอมพิวเตอร์ ห้องสมุดบริษัทไอบีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด และห้องสมุดและศูนย์เอกสาร สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ใช้เมนเฟรมคอมพิวเตอร์ โดยทั้ง 3 แห่งนี้ใช้เครื่องร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด แหล่งสารนิเทศ 2 แห่ง (ร้อยละ 3.33) ใช้มินิคอมพิวเตอร์คือ ศูนย์สารนิเทศพลังงาน สำนักงานพลังงานแห่งชาติ และศูนย์สนเทศทางวิทยาศาสตร์ กองวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน และแหล่งสารนิเทศ 27 แห่งไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้งาน (ร้อยละ 45.00) แหล่งสารนิเทศซึ่งไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้งานส่วนมากมีโครงการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในงานต่าง ๆ (ตารางที่ 59)

ตารางที่ 59 ประเภทของคอมพิวเตอร์ที่แหล่งสารนิเทศมีใช้

แหล่งสารนิเทศ	ประเภทของคอมพิวเตอร์			รวม	ไม่มี คอมพิวเตอร์
	เมนเฟรม	มินิคอมพิวเตอร์	ไมโครคอมพิวเตอร์		
สถาบันการศึกษา (n=16)	1	-	13	13	3
กระทรวง กรม กอง (n=20)	-	2	6	6	14
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	-	-	3	3	9
เอกชน (n=11)	1	-	9	10	1
องค์กรอิสระ (n=1)	1	-	1	1	-
รวม (n=60)	3 (5.00)	2 (3.33)	32 (53.33)	33 (55.00)	27 (45.00)

จากการสอบถามว่าแหล่งสารนิเทศมีการใช้คอมพิวเตอร์เฉพาะงานของหน่วยงาน หรือใช้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ปรากฏว่า แหล่งสารนิเทศ 28 แห่ง (ร้อยละ 84.85) ใช้คอมพิวเตอร์เฉพาะงานของตน และ 9 แห่ง (ร้อยละ 27.27) ใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ (ตารางที่ 60)

ตารางที่ 60 ลักษณะการใช้คอมพิวเตอร์ของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ลักษณะการใช้คอมพิวเตอร์*	
	มีใช้เฉพาะงานของแหล่งสารนิเทศ	ใช้ร่วมกับหน่วยงานอื่น
สถานการศึกษา (n=13)	10	3
กระทรวง กรม กอง (n=6)	5	1
รัฐวิสาหกิจ (n=3)	2	1
เอกชน (n=10)	10	3
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1
รวม (n=33)	28 (84.85)	9 (27.27)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

1. กองสน เทศวทยาสาสตร์และ เทคโนโลยี กรมวิทยาสาสตร์บริการ
2. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาสาสตร์ เทคโนโลยี และการหลังงาน
3. ห้องสมุดสำนักงานหลังงานปรมาญเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาสาสตร์ เทคโนโลยีและการหลังงาน
4. ฝ่ายเอกสารข้อมูลการก้าว กองข้อมูลการก้าว กรมพาณิชย์สัมพันธ์
5. ศูนย์ข้อมูลหลังงานแห่งประเทศไทย สำนักงานหลังงานแห่งชาติ กระทรวง วิทยาสาสตร์ เทคโนโลยีและการหลังงาน
6. ศูนย์สน เทศวทยาสาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาสาสตร์ เทคโนโลยี และการหลังงาน

ในจำนวน 6 แห่งนี้ มี 5 แห่งที่มีคอมพิวเตอร์ใช้เฉพาะงาน อีก 1 แห่งใช้ร่วมกับ หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัดเดียวกัน คือ ศูนย์สน เทศวทยาสาสตร์

แหล่งสารนิเทศประเภทรัฐวิสาหกิจ 3 แห่งจาก 12 แห่ง มีคอมพิวเตอร์ใช้งานคือ

1. ห้องสมุดฝ่ายช่าง บริษัทการบินไทย จำกัด
2. ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาสาสตร์และ เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
3. ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย

สองแห่งในจำนวนนี้ใช้คอมพิวเตอร์เฉพาะงาน และอีก 1 แห่งใช้ร่วมกับหน่วยงาน อื่น ๆ คือ ห้องสมุดฝ่ายช่าง บริษัทการบินไทย จำกัด

สำหรับหน่วยงาน เอกชนมีแหล่งสารนิเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์มากที่สุดคือ 10 แห่งจาก 11 แห่งดังนี้

1. ห้องสมุดบริษัทมิโตรเคมีแห่งชาติ จำกัด
2. ห้องสมุดบริษัทไอบีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด
3. ศูนย์ข้อมูลทางเทคโนโลยี บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด

4. ห้องสมุดบรรณวิทย์ เงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
5. ศูนย์บริการข่าวสารและข้อมูลการค้า ทอการค้าไทย
6. ห้องสมุดและศูนย์เอกสาร สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
7. ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
8. ศูนย์ข้อมูล สมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสม
9. ศูนย์สารนิเทศอนุรักษ์พลังงาน ศูนย์อนุรักษ์พลังงานแห่งประเทศไทย
10. ศูนย์ข้อมูลทางเทคโนโลยี สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)

แหล่งสารนิเทศทั้ง 10 แห่ง มีคอมพิวเตอร์ใช้เฉพาะหน่วยงานของตนเอง ในจำนวนนี้มีอีก 3 แห่งที่ใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับหน่วยงานอื่นด้วย คือ ห้องสมุดบริษัทอีนีเอ็ม จำกัด ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และศูนย์สารนิเทศอนุรักษ์พลังงาน

แหล่งสารนิเทศในองค์กรอิสระคือ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย มีห้องสมุดและศูนย์สนเทศสาขาต่าง ๆ 4 สาขา ซึ่งใช้คอมพิวเตอร์ทั้งภายในหน่วยงานและใช้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในสถาบันฯ

เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้มากที่สุดในแหล่งสารนิเทศ 10 แห่งจาก 33 แห่งคือคอมพิวเตอร์ IBM นอกจากนั้นเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ IBM Compatible เช่น ยี่ห้อ Compaq, Multitec, ARC, Epson นอกจากนี้ยังมีคอมพิวเตอร์ยี่ห้อ Hewlett Packard, Perkin Elmer และ NEC รวมอยู่ด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งใช้ในแหล่งสารนิเทศประเภทต่าง ๆ มีหลายโปรแกรมด้วยกัน โปรแกรมที่ได้รับความนิยมและนำมาใช้งานสูงสุดคือ โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS (ร้อยละ 78.79) รองลงมาคือ dBASE III/III Plus (ร้อยละ 54.54) LOTUS (ร้อยละ 36.36) MINISIS (ร้อยละ 12.12) และโปรแกรมสำเร็จรูปอื่น ๆ ซึ่งช่วยงานด้านต่าง ๆ (ร้อยละ 18.18) ได้แก่ WORDSTAR, สหริยาเวิร์ด, ราชวิถีเวิร์ด, FOXBASE แหล่งสารนิเทศ 2 แห่งใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในแหล่งสารนิเทศโดยเฉพาะคือ ห้องสมุดบริษัทไอบีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด ใช้โปรแกรมชื่อ ILS (IBM Library Services) และศูนย์ข้อมูลทางเทคโนโลยี บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเอง (ตารางที่ 61)

ตารางที่ 61 โปรแกรมสำเร็จรูปที่แหล่งสารนิเทศมีใช้

แหล่งสารนิเทศ	โปรแกรมสำเร็จรูป*				
	dBASE III/III Plus	Mini-Micro CDS/ISIS	LOTUS	MINISIS	อื่น ๆ
สถาบันการศึกษา (n=13)	5	12	3	-	-
กระทรวง กรม กอง (n=6)	3	5	1	3	1
รัฐวิสาหกิจ (n=3)	3	2	2	1	2
เอกชน (n=10)	7	6	5	-	2
องค์กรเอกชน (n=1)	-	1	1	-	1
รวม (n=33)	18 (54.54)	26 (78.79)	12 (36.36)	4 (12.12)	6 (18.18)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การปฏิบัติงานด้วยคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่เริ่มต้นมาไม่นาน ดังนั้นจึงต้องการความร่วมมือความช่วยเหลือทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอก แหล่งสารนิเทศ 29 แห่ง (ร้อยละ 87.88) ที่ได้รับความช่วยเหลือในด้านนี้ และ 4 แห่ง (ร้อยละ 12.12) ไม่มีความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด ๆ ได้แก่ กองห้องสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กองสนเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ และ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน

หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแหล่งสารนิเทศนั้น เป็นหน่วยงานภายในจำนวนมาก กว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 66.67) (ตารางที่ 62)

ตารางที่ 62 ความช่วยเหลือด้านผู้เชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์ที่แหล่งสารนิเทศได้รับ

แหล่งสารนิเทศ	ความช่วยเหลือ*		รวม	ไม่มีความช่วยเหลือ
	หน่วยงานภายใน	หน่วยงานภายนอก		
สถาบันการศึกษา (n=13)	10	3	11	2
กระทรวง กรม กอง (n=6)	2	3	4	2
รัฐวิสาหกิจ (n=3)	3	1	3	-
เอกชน (n=10)	7	3	10	-
องค์กรอิสระ (n=1)	1	-	1	-
รวม (n=33)	22 (66.67)	10 (30.30)	29 (87.88)	4 (12.12)

* คอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การใช้คอมพิวเตอร์ของแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ นั้น งานที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ อันดับแรกคือ งานจัดหมู่และทำบัตรรายการ (18 แห่ง หรือร้อยละ 54.54) รองลงมาคือ งานบริการ (13 แห่ง หรือร้อยละ 39.39) งานอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ งานวารสาร รวมถึงการจัดทำรายชื่อวารสารและงานครรชนีวารสาร (12 แห่ง หรือร้อยละ 36.36) งานธุรการ (11 แห่ง หรือร้อยละ 33.33) งานบริหาร และงานจัดหา (8 แห่ง หรือร้อยละ 24.24 เท่ากัน) และงานที่มีการใช้งานน้อยที่สุดได้แก่งานโสตทัศนวัสดุ (4 แห่ง หรือร้อยละ 12.12)

จากตารางที่ 63 จะเห็นว่าแหล่งสารนิเทศในสถาบันการศึกษา กระทรวง กรม กอง รัฐวิสาหกิจ ใช้คอมพิวเตอร์ในงานจัดหมู่และทำบัตรรายการเป็นอันดับแรก ในขณะที่แหล่งสารนิเทศประเภทหน่วยงานเอกชนใช้ในงานบริหาร งานธุรการ และงานบริการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 63 การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยงานของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	งานที่ใช้คอมพิวเตอร์*						
	บริหาร	ธุรการ	จัดหา	ใส่คัทสนวัสดุ	จัดหมู่และทำบัตรรายการ	บริการ	อื่น ๆ
สถาบันการศึกษา (n=13)	1	2	3	-	7	2	9
กระทรวง กรม กอง (n=6)	1	1	-	1	4	3	-
รัฐวิสาหกิจ (n=3)	-	1	2	-	2	1	1
เอกชน (n=10)	6	6	2	2	4	6	1
องค์กรอิสระ (n=1)	-	1	1	1	1	1	1
รวม (n=33)	8 (24.24)	11 (33.33)	8 (24.24)	4 (12.12)	18 (54.54)	13 (39.39)	12 (36.36)

* คอบได้มากกว่า 1 คำคอบ

ฐานข้อมูลที่แหล่งสารนิเทศจัดทำคือ รวบรวมรายชื่อหนังสือเป็นอันดับแรก (23 แห่ง หรือร้อยละ 69.69) รองลงมาได้แก่รวบรวมรายชื่อวารสาร (21 แห่ง หรือร้อยละ 63.63) บทความในวารสาร (15 แห่ง หรือร้อยละ 45.45) ทะเบียนสมาชิก (8 แห่ง หรือร้อยละ 24.24) รวบรวมรายชื่อสื่อดัดคนวิสัยและโครงการวิจัย (6 แห่ง หรือร้อยละ 18.18 เท่ากัน) รวบรวมรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ (5 แห่ง หรือร้อยละ 15.15) และรวบรวมรายชื่อแหล่งสารนิเทศ (3 แห่ง หรือร้อยละ 9.09)

แหล่งสารนิเทศทุกประเภทที่ทำการศึกษาค้นคว้าจัดทำรายชื่อหนังสือและรวบรวมชื่อวารสารเป็นอันดับแรก (ตารางที่ 64)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 64 การจัดทำฐานข้อมูลของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	รวมรายชื่อ*							
	บทความในวารสาร	ทะเบียนสมาชิก	หนังสือ	วารสาร	โสตทัศนวัสดุ	ผู้เชี่ยวชาญ	โครงการวิจัย	แหล่งสารนิเทศ
สถาบันการศึกษา (n=13)	9	4	13	12	3	3	5	2
กระทรวง กรม กอง (n=6)	-	-	1	1	-	-	-	-
รัฐวิสาหกิจ (n=3)	2	-	2	2	1	-	-	-
เอกชน (n=10)	3	3	6	5	2	1	-	1
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	1	1	-	1	1	-
รวม (n=33)	15 (45.45)	8 (24.24)	23 (69.69)	21 (63.63)	6 (18.18)	5 (15.15)	6 (18.18)	3 (9.09)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สิ่งพิมพ์หรือผลผลิต (Output) จากฐานข้อมูลอันดับแรกคือ แหล่งสารนิเทศ 15 แห่ง (ร้อยละ 45.45) จัดทำรวมรายชื่อหนังสือ แหล่งสารนิเทศ 13 แห่ง (ร้อยละ 39.39) จัดทำบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง แหล่งสารนิเทศ 12 แห่ง (ร้อยละ 36.36) จัดทำรวมรายชื่อวารสาร นอกจากนี้มีการจัดทำรวมรายชื่อโสตทัศนวัสดุ รวมรายชื่อโครงการวิจัย บัตรรายการหนังสือ รวมรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และรวมรายชื่อแหล่งสารนิเทศ (ตารางที่ 65)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 65 สิ่งพิมพ์หรือผลผลิต (Output) จากฐานข้อมูล

แหล่งสารนิเทศ	ผลผลิต (Output) ของฐานข้อมูล*							
	บรรณานุกรม เฉพาะเรื่อง	บัตรรายการ หนังสือ	รวมรายชื่อ					
			หนังสือ	วารสาร	โสตทัศนวัสดุ	ผู้เชี่ยวชาญ	โครงการ วิจัย	แหล่ง สารนิเทศ
สถาบันการศึกษา (n=13)	9	1	7	7	-	1	2	1
กระทรวง กรม กอง (n=6)	-	-	1	1	-	-	-	-
รัฐวิสาหกิจ (n=3)	-	1	2	2	1	-	-	-
เอกชน (n=10)	3	-	4	2	2	-	-	-
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	1	-	-	1	1	-
รวม (n=33)	13 (39.39)	3 (9.09)	15 (45.45)	12 (36.36)	3 (9.09)	2 (6.06)	3 (9.09)	1 (3.03)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สำหรับวิธีการให้บริการแก่ผู้ใช้ฐานข้อมูล ผลปรากฏว่ามีแหล่งสารนิเทศ 19 แห่งที่เปิดให้บริการค้นคว้าคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 57.57) อีก 14 แห่งยังไม่เปิดให้บริการ (ร้อยละ 42.42) สำหรับแหล่งที่เปิดให้บริการทั้ง 19 แห่ง มีบุคลากรช่วยค้นหาให้ผู้ใช้ 18 แห่ง (ร้อยละ 54.54) และอีก 6 แห่ง (ร้อยละ 18.18) เปิดให้ผู้ใช้ค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลเอง ได้แก่ ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ห้องสมุดฝ่ายช่าง กองวิศวกรรมฝ่ายช่าง บริษัทการบินไทย จำกัด ห้องสมุดและศูนย์เอกสาร สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ห้องสมุดบริษัท โอบีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด และห้องสมุดและศูนย์เอกสาร สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย โดยบุคลากรที่ทำหน้าที่บริการค้นข้อมูลคือบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศ ซึ่งมีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปทางบรรณารักษศาสตร์และทางสาขาอื่น ๆ (ตารางที่ 66)

ตารางที่ 66 วิธีการให้บริการแก่ผู้ใช้ค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล

แหล่งสารนิเทศ	วิธีบริการค้นข้อมูล*		รวม	ยังไม่เปิดบริการ
	บุคลากรค้นหาให้	ผู้ใช้ค้นฐานข้อมูลเอง		
สถาบันการศึกษา (n=13)	7	2	7	6
กระทรวง กรม กอง (n=6)	4	-	4	2
รัฐวิสาหกิจ (n=3)	-	1	1	2
เอกชน (n=10)	6	2	6	4
องค์กรอิสระ (n=1)	1	1	1	-
รวม (n=33)	18 (54.54)	6 (18.18)	19 (57.57)	14 (42.42)

* คอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ในการจัดทำฐานข้อมูลของแหล่งต่าง ๆ ใช้คู่มือในการให้คำสำคัญ (Keywords) เพื่อให้มีมาตรฐานในการใช้คำสำคัญ และเพื่อการค้นคืนอย่างมีประสิทธิภาพ คู่มือที่มีการใช้งานปรากฏผลดังตารางที่ 67 ดังนี้ แหล่งสารนิเทศ 4 แห่ง (ร้อยละ 12.12) ใช้ Thesaurus of Engineering and Scientific Terms แหล่งสารนิเทศ 3 แห่ง (ร้อยละ 9.09) ใช้ Thesaurus of Scientific, Technical, & Engineering Terms และแหล่งสารนิเทศ 2 แห่ง (ร้อยละ 6.06) ใช้ Engineering Index Thesaurus และ JICST Thesaurus นอกจากนี้แหล่งสารนิเทศ 24 แห่ง (ร้อยละ 72.72) มีการใช้คู่มืออื่น ๆ ดังนี้

AGROVOC
 CAB Thesaurus
 Biogas Technology Thesaurus
 Membrane Thesaurus
 Biosensors Thesaurus
 Solar Radiation Thesaurus
 Superconductor Thesaurus
 Inspect Thesaurus
 UNISIS Thesaurus
 Thesaurus of Water Resources Terms
 Thesaurus for Fluid Engineering
 Energy Micro Thesaurus
 API Thesaurus
 EPRI Thesaurus
 Macrothesaurus OECD
 Thesaurus for Energy and Rural Development
 INIS Thesaurus
 Thesaurus of International Trade Terms
 Medical Subject Heading
 Library of Congress Subject Heading

ตารางที่ 67 คู่มือในการให้คำสำคัญ (Keywords)

คู่มือในการให้คำสำคัญ*	สถาบัน การศึกษา (n=13)	กระทรวง กรม กอง (n=6)	รัฐวิสาหกิจ (n=3)	เอกชน (n=10)	องค์กรอิสระ (n=1)	รวม (n=33)
Engineering Index Thesaurus	1	-	-	1	-	2 (6.06)
Thesaurus of Engineering and Scientific Terms	1	1	-	2	-	4 (12.12)
Thesaurus of Scientific Technical & Engineering Terms	-	1	-	2	-	3 (9.09)
ISO Thesaurus	-	-	-	-	-	-
ROOT Thesaurus	-	-	-	-	-	-
Thesaurus of Industrial Development Terms	-	-	-	-	-	-
JICST Thesaurus	-	1	-	1	-	2 (6.06)
อื่น ๆ	12	4	1	6	1	24 (72.72)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ฐานข้อมูลที่มีในแหล่งสารนิเทศ

การจัดสร้างฐานข้อมูลของแหล่งสารนิเทศบางแห่งอยู่ในระยะเริ่มต้น บางแห่งกำลังจะเปิดให้บริการ แต่บางแห่งให้บริการกันคืบแล้ว และคิดเงินค่าบริการจากผู้ใช้ ซึ่งรายละเอียดเรื่องฐานข้อมูลสรุปได้ดังตารางที่ ๑๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 68 ฐานข้อมูลที่มีในแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน records
สถาบันการศึกษา			
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย			
ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์	BOOK	รวบรวมบัตรรายการหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุด	8,900
	BOOK2	รวบรวมบัตรรายการหนังสือที่มีอยู่ในภาควิชา	4,500
	TEXT	รายการสั่งซื้อหนังสือ	800
	SEMAN	ข้อมูลวารสารในห้องสมุด	300
ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์	MONO	หนังสือวิศวกรรมศาสตร์	8,000
	THESIS	วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตร์	765
	UNIO	วารสารวิศวกรรมศาสตร์	300
ห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์		งานวิจัยคณะสัตวแพทยศาสตร์	500
		Clinical Conference	99
		วิทยานิพนธ์	68
		ครรชนีวารสารไทย	200
		สถิติรายงานประจำปีห้องสมุด	2 ปี
		บรรณานุกรม เฉพาะ เรื่อง	- BUFFALO - IONOPHORES

ตารางที่ 68 ฐานข้อมูลที่มีในแหล่งสารนิเทศ (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศ	ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน records
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์			
ห้องสมุดสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร	APEX	การจัดการอาหารหลังการเก็บเกี่ยว	500
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง			
ห้องสมุดกลาง	KMITL	บรรณานุกรมหนังสือภาษาอังกฤษ	3,000
	JOURNA	รวมรายชื่อวารสาร	600
ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์	JOURNA	รวมรายชื่อวารสารสาขาวิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และภาษาศาสตร์	58
ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร	AGR	บัตรรายการหนังสือต่างประเทศ	2,300
	INDEX	ครรชนีวารสาร	920
	BOOK	รายชื่อหนังสือใหม่	-
	ORDER	รายชื่อหนังสือที่สั่งซื้อ	300
ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์	วิทยานิพนธ์	สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์	1,021

ตารางที่ 68 ฐานข้อมูลที่มีในแหล่งสารนิเทศ (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศ	ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน records
สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักห้องสมุดและ บรรณสารสนเทศ	Biogas Tech	บรรณานุกรม	1,113
	Membrane Tech	บรรณานุกรม	532
	Biosensor	บรรณานุกรม	345
	Solar Radiation	บรรณานุกรม	890
	Superconductors	บรรณานุกรม	646
	วิทยานิพนธ์		175
	Biotech & Energy R&D at KMITT		226
มหาวิทยาลัยมหิดล ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์	INDEX	ครุชนิเวศสารไทยสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	10,000
	REPRINT	Research Articles ของนักวิจัยคณะวิทยาศาสตร์	2,000
	DIR	Directories นักวิจัยในคณะและสาขา Toxicology	300
	THESIS	วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล	2,000
	TOX	บรรณานุกรมสาขา Toxicology ในประเทศไทย	1,000
	BACKLOK	รายชื่อหนังสือรอทำบัตรรายการ	500

ตารางที่ ๑๘ ฐานข้อมูลที่มีในแหล่งสารนิเทศ (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศ	ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน records
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ห้องสมุดคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี	JOURNAL	ครรชนีวารสาร	177
<u>กระทรวง กรม กอง</u>			
กระทรวงพาณิชย์ กรมการค้าภายใน กองข้อมูลการค้า	TISI	การตลาดและการพาณิชย์	2,000
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน			
สำนักงานปลัดกระทรวง ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี	VEDIO	วิดีโอเกษตรศาสตร์ อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์	150
	S-TECH	สมาชิกจดหมายข่าวต่างจังหวัด	1,000
	R-TECH	สมาชิกจดหมายข่าวในกรุงเทพฯ	1,000
	TECHNOLO	แหล่งเสนอขายเทคโนโลยีต่างประเทศ	1,000
กองวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ศูนย์ข้อสนเทศ วิทยาศาสตร์	BIBLIO	บรรณานุกรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	700
	JOURNAL	บรรณานุกรมวารสารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	620
	COMPANY	บริษัทจำหน่ายคอมพิวเตอร์	100
	MPER	บุคลากรกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ	4,516

ตารางที่ 68 ฐานข้อมูลที่มีในแหล่งสารนิเทศ (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศ	ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน records
	BLIST	รายชื่อหนังสือที่รับบริจาค	1,401
	INNBOOK	รายชื่อหนังสือที่ซื้อด้วยเงินงบประมาณ	600
กรมวิทยาศาสตร์บริการ กองสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	BIBL	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (บรรณานุกรม)	500
สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ ห้องสมุด	INIS	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนิวเคลียร์ (บรรณานุกรม)	1,300,000
สำนักงานพลังงานแห่งชาติ ศูนย์ข้อมูลพลังงานแห่งประเทศไทย	LIBRD	บรรณานุกรมหนังสือด้านพลังงาน	6,200
รัฐวิสาหกิจ			
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย	APM	บรรณานุกรมด้าน Aromatic Plants	500
	SERIALS	รวมรายชื่อวารสารทางวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย	-
	LISTSC	รวมรายชื่อเอกสารวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย	-
	TECH	Technical Report ของสถาบัน	-

ตารางที่ ๑๑ ฐานข้อมูลที่มีในแหล่งสารนิเทศ (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศ	ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน records
ธนาคารแห่งประเทศไทย ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ	JINDEX	ดัชนีวารสารไทยและต่างประเทศ	4,600
	NEWTIT	รายชื่อหนังสือใหม่ - Catalog card	2,000
	QUIS	งานจัดหา	-
	QAZET	สารบาญราชกิจจานุเบกษา	400
	CLIP	กฤตภาค	2,000
	NEWS	ฐานข้อมูลสรุปข่าวรายวัน	2,000
	<u>เอกชน</u>		
บริษัทโอบีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด	Publisher	ผู้พิมพ์ด้านคอมพิวเตอร์	50,000
	Audiovisuals	วิดีโอคอมพิวเตอร์	500
	Others	สิ่งพิมพ์สาขาคอมพิวเตอร์	100
	News	เอกสารเข้าใหม่	-
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย	TDRI	บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์	900
	LISS	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	500

ตารางที่ 68 ฐานข้อมูลที่มีในแหล่งสารนิเทศ (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศ	ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน records
สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)	LIB	หนังสือภาษาอังกฤษ ไทย ญี่ปุ่น	6,325
	PROD	บรรณานุกรมด้านการเพิ่มผลผลิต	1,119
	SERI	รวมรายชื่อวารสาร	530
	SEMI	เอกสารสัมมนาของสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีฯ	850
บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมไทยแห่งประเทศไทย	LENDING	สถิติการยืมหนังสือ	-
หอการค้าไทย	DIRECT	ข้อมูลรายชื่อสมาชิกหอการค้า ผู้ส่งออก	3,000
	CO	สถิติการส่งออกประมวลจากเอกสารรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า	500
บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด	LMB	สิ่งพิมพ์ในสาขาเทคโนโลยีและการบริหาร	6,000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 68 ฐานข้อมูลที่มีในแหล่งสารนิเทศ (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศ	ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน records
องค์กรอิสระ			
สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย			
ห้องสมุดและ ศูนย์เอกสารแห่งภูมิภาค	BOOKCAT	บรรณานุกรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	80,000
	UNIO	วารสารสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	14,056
	RMAIL	สมาชิกของศูนย์ RERIC	550
	REIC	บรรณานุกรมพนักงานและพนักงานทดแทน	5,500
	ERG	บรรณานุกรมด้านพนักงานทดแทนของ IDRC, แคนาดา	5,100
	CRISIS	บรรณานุกรมด้านพนักงานทดแทนของ CSIRO, ออสเตรเลีย	7,000

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงาน

ปัญหาในการดำเนินงานของแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในด้านต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาคือ ปัญหาในการบริหารงาน งบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ วัสดุสารนิเทศ การจัดหา งานเทคนิค งานบริการ และผู้ใช้บริการ มีรายละเอียดดังนี้

ปัญหาด้านการบริหารงานทั่วไป

ปัญหาด้านการบริหารงานทั่วไปที่แหล่งสารนิเทศประสบในระดับปานกลางมีเพียงปัญหาเดียวคือ การจัดสายการบังคับบัญชาแหล่งสารนิเทศไม่เหมาะสม จึงทำให้เกิดอุปสรรคในการบริหารงาน (2.01) ส่วนปัญหาการบริหารงานอื่น ๆ ประสบในระดับน้อยเรียงตามลำดับดังนี้ สถานภาพของแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานที่สังกัดไม่อยู่ในสายงานวิชาการ (1.75) บรรณารักษ์ไม่มีอำนาจในการบริหารงานเท่าที่ควร (1.70) คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศไม่มีความรู้ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ทำให้เกิดความไม่เข้าใจในลักษณะงาน (1.60) และคณะกรรมการแหล่งสารนิเทศก้าวทำงานของบรรณารักษ์ (1.25)

เมื่อพิจารณาปัญหาที่เกิดในแหล่งสารนิเทศทั้งประเภทสถาบันการศึกษา กระทรวง กรม กอง รัฐวิสาหกิจ และเอกชน พบว่าปัญหาที่พบอันดับแรกคือ การจัดสายการบังคับบัญชาแหล่งสารนิเทศไม่เหมาะสม จึงทำให้เกิดอุปสรรคในการบริหารงาน โดยแหล่งสารนิเทศในสถาบันอุดมศึกษาพบในระดับน้อย แต่แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานอื่นพบในระดับปานกลาง (ตารางที่ 69)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 69 ปัญหาในการดำเนินงานด้านการบริหารงานทั่วไป

ปัญหา	สถาบัน การศึกษา (n=16)		กระทรวง กรม กอง (n=20)		รัฐวิสาหกิจ (n=12)		เอกชน (n=11)		องค์กรอิสระ (n=1)		รวม (n=60)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. สถานภาพของแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานที่สังกัดไม่อยู่ในสายวิชาการ	1.56	0.86	1.95	1.07	1.41	0.75	2.09	1.08	1.00	-	1.75	0.99
2. การจัดสายการบังคับบัญชาแหล่งสารนิเทศไม่เหมาะสมจึงทำให้เกิดอุปสรรคในการบริหารงาน	1.72	0.82	2.05	1.20	2.25	1.16	2.18	0.93	1.00	-	2.01	1.07
3. คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศไม่มีความรู้ทางวิชาการระดับศาสตราจารย์ทำให้เกิดความไม่เข้าใจในลักษณะงาน	1.68	1.04	1.85	1.23	1.41	0.95	1.18	0.38	2.00	-	1.60	1.03
4. คณะกรรมการแหล่งสารนิเทศก้าวก่ายงานของบรรณารักษ์	1.43	0.60	1.35	0.65	1.08	0.27	1.00	0.00	1.00	-	1.25	0.53
5. บรรณารักษ์ไม่มีอำนาจในการบริหารงานเท่าที่ควร	1.50	0.70	1.65	1.06	2.08	0.86	1.63	0.77	1.00	-	1.70	0.90

ปัญหาด้านงบประมาณ

งบประมาณของแหล่งสารนิเทศทุกเรื่องที่สอบถามมีปัญหาในระดับปานกลาง ผลการศึกษาพบว่าปัญหาอันดับแรกคืองบประมาณสำหรับค่าดำเนินงานไม่เพียงพอ (2.55) รองลงมาคือขาดงบประมาณสำหรับซื้อวัสดุอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ (2.36) และการเบิกจ่ายเงินสั่งซื้อหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ล้ำซ้ำ (2.33)

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาด้านงบประมาณตามประเภทของแหล่งสารนิเทศพบว่า แหล่งสารนิเทศในสถานับการศึกษา รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ประสบปัญหางบประมาณสำหรับค่าดำเนินงานไม่เพียงพอ เป็นอันดับแรก ในขณะที่แหล่งสารนิเทศในกระทรวง กรม กอง ประสบปัญหาการเบิกจ่ายเงินสั่งซื้อหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ล้ำซ้ำ (ตารางที่ 70)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาบุคลากร

ผลจากการศึกษาพบว่าแหล่งสวารณี เทศประสมปัญหาบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นปัญหาบุคลากรห้องสมุดไม่มีวิญญาของการบริการที่แหล่งสวารณี เทศประสม น้อย (1.70) ปัญหาบุคลากรที่ประสบเรียงตามลำดับดังนี้ จำนวนของบุคลากรแหล่ง สวารณี เทศมีน้อย (2.85) ขาดที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา (2.50) บุคลากรขาดความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ และผู้ช่วยบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ขาดความ รู้ทางเทคนิค (2.48 เท่ากัน) ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านการพัฒนาบุคลากร (2.41) บรรณารักษ์มีหน้าที่พิเศษอื่น ๆ นอกเหนือจากงานประจำ (2.36) และบรรณารักษ์ไม่มีความรู้ ความชำนาญในสาขาเฉพาะของหน่วยงานต้นสังกัด (2.15)

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาด้านบุคลากรตามประเภทของแหล่งสวารณี เทศพบว่า แหล่ง สวารณี เทศประเภทสถานับการศึกษา กระทรวง กรม กอง และรัฐวิสาหกิจ ประสบปัญหา จำนวนบุคลากรของแหล่งสวารณี เทศมีน้อยอยู่ในระดับปานกลางและระดับมากตามลำดับ ในขณะที่ แหล่งสวารณี เทศประเภท เอกชนประสบปัญหาผู้ช่วยบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ทาง เทคนิคในระดับปานกลาง (ตารางที่ 71)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาบุคลากร

ผลจากการศึกษาพบว่าแหล่งสารนิเทศประสบปัญหาบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นปัญหาบุคลากรห้องสมุดไม่มีวิสัยทัศน์ของการบริการที่แหล่งสารนิเทศประสบน้อย (1.70) ปัญหาบุคลากรที่ประสบเรียงตามลำดับดังนี้ จำนวนของบุคลากรแหล่งสารนิเทศมีน้อย (2.85) ขาดที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา (2.50) บุคลากรขาดความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ และผู้ช่วยบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ทางเทคนิค (2.48 เท่ากัน) ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านการพัฒนาบุคลากร (2.41) บรรณารักษ์มีหน้าที่พิเศษอื่น ๆ นอกเหนือจากงานประจำ (2.36) และบรรณารักษ์ไม่มีความรู้ความชำนาญในสาขาเฉพาะของหน่วยงานต้นสังกัด (2.15)

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาด้านบุคลากรตามประเภทของแหล่งสารนิเทศพบว่า แหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษา กระทรวง กรม กอง และรัฐวิสาหกิจ ประสบปัญหาจำนวนบุคลากรของแหล่งสารนิเทศมีน้อยอยู่ในระดับปานกลางและระดับมากตามลำดับ ในขณะที่แหล่งสารนิเทศประเภทเอกชนประสบปัญหาผู้ช่วยบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ทางเทคนิคในระดับปานกลาง (ตารางที่ 71)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 71 ปัญหาบุคลากรของแหล่งสารนิเทศ

ปัญหา	สถาบัน การศึกษา (n=16)		กระทรวง กรม กอง (n=20)		รัฐวิสาหกิจ (n=12)		เอกชน (n=11)		องค์กรอิสระ (n=1)		รวม (n=60)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. บรรณารักษ์มีหน้าที่พิเศษอื่น ๆ นอกเหนือจากงานประจำ	2.37	1.26	2.25	1.21	2.41	1.03	2.35	1.14	1.00	-	2.36	1.19
2. จำนวนบุคลากรแหล่งสารนิเทศมีน้อย	2.62	1.26	3.15	1.10	3.16	0.68	2.36	1.06	2.00	-	2.85	1.12
3. บรรณารักษ์ไม่มีความรู้ความชำนาญในสาขาเฉพาะของหน่วยงานต้นสังกัด	1.93	1.02	2.05	1.07	2.58	1.03	2.18	0.71	2.00	-	2.15	1.01
4. บุคลากรขาดความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่	2.56	0.93	2.40	0.96	2.91	0.86	2.09	0.79	2.00	-	2.48	0.93
5. ผู้ช่วยบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ทางเทคนิค	2.56	1.17	2.10	1.09	2.83	1.14	2.72	1.05	2.00	-	2.48	1.14
6. ชาติที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา	2.43	1.27	2.55	1.20	2.83	1.06	2.18	0.71	2.00	-	2.50	1.13
7. ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านการพัฒนาบุคลากร	2.12	1.11	2.80	1.28	2.66	1.10	2.00	0.73	1.00	-	2.41	1.17
8. บุคลากรห้องสมุดไม่มีวิวัฒนาการของการบริการ	2.00	1.06	1.45	0.73	1.83	1.06	1.63	0.48	1.00	-	1.70	0.90

ปัญหาอาคารสถานที่

อาคารสถานที่ของแหล่งสารนิเทศส่วนมากมีห้อง เฉพาะอยู่ในอาคารร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ผลการศึกษาปรากฏว่าปัญหาอาคารสถานที่ที่แหล่งสารนิเทศประสบอยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่มีการควบคุมทางเข้า-ออกเพื่อป้องกันหนังสือหาย (2.30) และที่ตั้งอาคารไม่อยู่ในตำแหน่งที่ซึ่งผู้ใช้เข้าได้สะดวก (2.25) ส่วนปัญหาอาคารสถานที่ที่พบในระดับน้อยได้แก่ มีเสียงรบกวนมาก (1.91) การถ่ายเทอากาศไม่ดี (1.78) และแสงสว่างภายในอาคารไม่เหมาะสม (1.76)

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาด้านอาคารสถานที่ตามประเภทของแหล่งสารนิเทศพบว่า แหล่งสารนิเทศในสถานบันการศึกษาและรัฐวิสาหกิจประสบปัญหาที่ตั้งอาคารไม่อยู่ในตำแหน่งที่ซึ่งผู้ใช้เข้าได้สะดวกโดยอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่แหล่งสารนิเทศในกระทรวง กรม กอง และเอกชน ประสบปัญหาไม่มีการควบคุมทางเข้า-ออกเพื่อป้องกันหนังสือหาย โดยอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 72)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 72 ปัญหาอาคารสถานที่ของแหล่งสารนิเทศ

ปัญหา	สถาบัน การศึกษา (n=16)		กระทรวง กรม กอง (n=20)		รัฐวิสาหกิจ (n=12)		เอกชน (n=11)		องค์กรอิสระ (n=1)		รวม (n=60)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ที่ตั้งอาคารไม่อยู่ในตำแหน่งที่ตั้ง ผู้ใช้เข้าได้สะดวก	2.31	1.15	2.25	1.21	2.58	1.38	1.90	1.16	1.00	-	2.25	1.24
2. แสงสว่างภายในอาคารไม่เหมาะสม	1.87	0.92	1.90	1.04	1.91	1.03	1.27	0.44	1.00	-	1.76	0.95
3. มีเสียงรบกวนมาก	2.06	1.14	1.90	0.94	2.16	1.14	1.54	0.65	1.00	-	1.91	1.02
4. การถ่ายเทอากาศไม่ดี	1.81	1.01	2.00	1.00	1.91	1.11	1.27	0.44	1.00	-	1.78	0.98
5. ไม่มีการควบคุมทางเข้า-ออกเพื่อ ป้องกันหนังสือหาย	2.12	1.36	2.45	1.11	2.41	1.11	2.18	1.11	2.00	-	2.30	1.18

ปัญหาวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์

ปัญหาวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่พบในระดับปานกลางมี 4 ประการด้วยกันคือ ชี้นวางหนังสือและวารสารไม่เพียงพอ (2.60) ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ (2.41) ไม่มีที่จัดนิทรรศการ (2.13) และตู้จัดสารไม่เพียงพอ (2.05) ปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้พบว่าอยู่ในระดับน้อยเรียงตามลำดับดังนี้ เครื่องพิมพ์ดีดมีคุณภาพไม่เหมาะสม (1.95) ตู้บัตรรายการไม่เพียงพอ (1.83) โต๊ะทำงานสำหรับเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ (1.58) โสตทัศนอุปกรณ์ไม่ทันสมัย (1.55) รถเข็นหนังสือไม่เพียงพอ (1.53) และเครื่องอัดสำเนาเก่า (1.45)

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ตามประเภทของแหล่งสารนิเทศพบว่า แหล่งสารนิเทศหน่วยงานรัฐวิสาหกิจประสบปัญหาไม่มีที่จัดนิทรรศการ และชี้นวางหนังสือและวารสารไม่เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน เป็นอันดับแรก หน่วยงานกระทรวง กรม กอง และเอกชน ประสบปัญหาชี้นวางหนังสือและวารสารไม่เพียงพออยู่ในระดับปานกลาง เป็นอันดับแรก ในขณะที่สถาบันการศึกษาประสบปัญหาที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพออยู่ในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก (ตารางที่ 73)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 73 ปัญหาวิสัยทัศน์และครุภัณฑ์ของแหล่งสารนิเทศ

ปัญหา	สถาบัน การศึกษา (n=16)		กระทรวง กรม กอง (n=20)		รัฐวิสาหกิจ (n=12)		เอกชน (n=11)		องค์กรอิสระ (n=1)		รวม (n=60)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ชั้นวางหนังสือและวารสารไม่เพียงพอ	2.25	1.19	2.80	1.02	2.83	1.14	2.63	1.14	1.00	-	2.60	1.15
2. ตู้บัตรรายการไม่เพียงพอ	2.00	0.93	2.05	1.11	1.83	0.68	1.27	0.61	1.00	-	1.83	0.95
3. ตู้จุลสารไม่เพียงพอ	2.06	1.08	2.10	1.22	2.25	0.92	1.81	1.02	1.00	-	2.05	1.10
4. รถเข็นหนังสือไม่เพียงพอ	1.50	0.79	1.95	1.11	1.33	0.62	1.09	0.28	1.00	-	1.53	0.88
5. โต๊ะทำงานสำหรับเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ	2.00	1.17	1.80	1.02	1.08	0.27	1.18	0.38	1.00	-	1.58	0.95
6. ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ	2.31	1.21	2.65	1.23	2.58	1.11	2.00	1.04	2.00	-	2.41	1.18
7. ไม่มีที่จัดนิทรรศการ	1.68	0.91	2.10	1.37	2.63	1.34	2.18	1.19	1.00	-	2.13	1.28
8. อุปกรณ์ในการผลิตบัตร												
ก. เครื่องพิมพ์ดีดคุณภาพไม่เหมาะสม	1.93	1.19	2.15	1.23	2.33	1.24	1.27	0.61	1.00	-	1.95	1.18
ข. เครื่องอัดสำเนาเก่า	1.56	0.93	1.55	1.11	1.50	1.11	1.09	0.28	1.00	-	1.45	0.97
9. โสตทัศนอุปกรณ์ไม่ทันสมัย	1.56	1.05	1.75	1.04	1.66	0.94	1.09	0.28	1.00	-	1.55	0.95

ปัญหาวัสดุสารนิเทศ

วัสดุสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศปรากฏว่า ประสบปัญหาในระดับปานกลาง ผลการศึกษาพบว่าปัญหาอันดับแรกคือ วารสารมีเล่มไม่ครบฉบับ (2.51) รองลงมาคือวารสารมีน้อยรายการ (2.41) หนังสือลำสมัย (2.40) หนังสือมีน้อย (2.36) หนังสือชำรุด และหนังสือวารสารหายถูกนิตทำลายน้อย (2.21 เท่ากัน) และจำนวนโสดทัศน์วัสดุมีน้อย (2.11)

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาวัสดุสารนิเทศตามประเภทของแหล่งสารนิเทศพบว่า แหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง ประสบปัญหาหนังสือลำสมัย หนังสือชำรุด และวารสารมีเล่มไม่ครบฉบับ อยู่ในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก แหล่งสารนิเทศประเภทรัฐวิสาหกิจประสบปัญหาหนังสือมีน้อย หนังสือลำสมัย และวารสารมีเล่มไม่ครบฉบับ อยู่ในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก แหล่งสารนิเทศประเภทหน่วยงาน เอกชนประสบปัญหาหนังสือมีน้อยและวารสารมีน้อยรายการ อยู่ในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก ในขณะที่แหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษาประสบปัญหาวารสารมีเล่มไม่ครบฉบับอยู่ในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก (ตารางที่ 74)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 74 บัญชีวัสดุสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศ

ปัญหา	สถาบัน การศึกษา (n=16)		กระทรวง กรม กอง (n=20)		รัฐวิสาหกิจ (n=12)		เอกชน (n=11)		องค์กรอิสระ (n=1)		รวม (n=60)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. หนังสือมีน้อย	2.25	1.08	2.15	1.06	2.75	1.01	2.63	0.97	1.00	-	2.36	1.07
2. หนังสือล้าสมัย	2.18	1.01	2.50	1.07	2.75	0.92	2.27	0.96	1.00	-	2.40	1.03
3. หนังสือชำรุด	2.18	1.07	2.50	0.97	2.58	0.86	1.45	0.65	1.00	-	2.21	0.98
4. วารสารมีน้อยรายการ	2.56	1.05	2.21	1.15	2.25	1.01	2.63	0.97	2.00	-	2.41	1.08
5. วารสารมีเล่มไม่ครบฉบับ	2.62	0.92	2.50	1.11	2.75	1.01	2.18	0.57	2.00	-	2.51	0.97
6. หนังสือวารสารหาย ถูกฉีกทำลายบ่อย	2.37	1.05	2.35	1.15	2.41	0.75	1.54	0.49	2.00	-	2.21	1.00
7. จำนวนโสตทัศนวัสดุน้อย	2.56	1.27	1.19	1.30	2.16	1.06	1.81	0.93	2.00	-	2.11	1.21

ปัญหาการจัดหาวัสดุสารนิเทศ

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุสารนิเทศที่สอบถาม 9 เรื่อง พบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง 7 เรื่อง ได้แก่ วารสารที่บอกรับได้รับล่าช้า (2.66) วารสารได้รับไม่ครบจำนวน (2.35) ไม่มีสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมสำหรับการขอแลกเปลี่ยน (2.26) คู่มือในการเลือกซื้อไม่เพียงพอ (2.21) ราคาของสิ่งพิมพ์เปลี่ยนแปลงทำให้งบประมาณไม่พอ (2.16) คู่มือไม่ทันสมัย (2.10) และราคาของสิ่งพิมพ์เปลี่ยนแปลงทำให้มีปัญหาในการขออนุมัติ (2.05) ส่วนปัญหาอื่นพบในระดับน้อยมี 2 เรื่อง ได้แก่ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่ขอแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ (1.78) และภายในประเทศ (1.66)

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาการจัดหาวัสดุสารนิเทศตามประเภทของแหล่งสารนิเทศ พบว่าแหล่งสารนิเทศทุกประเภทประสบปัญหาวารสารที่บอกรับได้รับล่าช้าเป็นอันดับแรก โดยแหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษาพบในระดับปัญหามาก ในขณะที่แหล่งสารนิเทศประเภทอื่น ๆ พบในระดับปานกลาง (ตารางที่ 75)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 75 ปัญหาการจัดการจัดหาวัสดุสารนิเทศของแหล่งสารนิเทศ

ปัญหา	สถาบัน การศึกษา (n=16)		กระทรวง กรม กอง (n=20)		รัฐวิสาหกิจ (n=12)		เอกชน (n=11)		องค์กรอิสระ (n=1)		รวม (n=60)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. วารสารที่บอกรับได้รับล่าช้า	3.00	1.06	2.70	0.90	2.50	0.95	2.36	0.77	2.00	-	2.66	0.96
2. วารสารได้รับไม่ครบจำนวน	2.75	1.08	2.35	0.90	2.25	1.01	1.90	0.66	2.00	-	2.35	0.98
3. คู่มือในการเลือกซื้อไม่เพียงพอ	2.43	1.05	2.25	1.04	2.08	0.95	2.09	0.99	1.00	-	2.21	1.03
4. คู่มือไม่ทันสมัย	2.06	1.08	2.20	1.07	2.16	0.79	2.00	0.95	1.00	-	2.10	1.01
5. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่ ขอแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์												
ก. ภายในประเทศ	1.56	0.86	1.85	0.96	1.75	0.59	1.45	0.89	1.00	-	1.66	0.86
ข. ต่างประเทศ	1.93	1.14	1.95	1.16	1.58	0.64	1.54	0.78	1.00	-	1.78	1.01
6. ไม่มีสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมสำหรับการขอ แลกเปลี่ยน	2.43	1.32	2.40	1.15	2.27	1.21	1.72	1.05	3.00	-	2.26	1.20
7. ราคาของสิ่งพิมพ์เปลี่ยนแปลงทำให้มี ปัญหาในการขออนุมัติ	1.93	1.08	2.45	1.16	1.66	0.84	1.81	0.93	3.00	-	2.05	1.08
8. ราคาของสิ่งพิมพ์เปลี่ยนแปลงทำให้ งบประมาณไม่พอ	2.25	1.29	2.40	1.11	1.83	0.98	1.81	0.93	4.00	-	2.16	1.15

ปัญหางานเทคนิค

เรื่องงานเทคนิคของแหล่งสารนิเทศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นปัญหาในระดับปัญหาปานกลางตามลำดับคือ ขาดความรู้ในการให้หัวเรื่อง (2.11) ตามไม่ทันความก้าวหน้าทางวิชาการ (2.10) ขาดคู่มือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน (2.10) เรื่องที่เป็นปัญหาระดับน้อยมีเพียงเรื่องเดียว ได้แก่ คู่มือที่ใช้ในการปฏิบัติงานเก่าและล้าสมัย (1.08)

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาทางเทคนิคของแหล่งสารนิเทศตามประเภทของแหล่ง พบว่าแหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษาประสบปัญหาตามไม่ทันความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่ในระดับปัญหาปานกลางอันดับแรก แหล่งสารนิเทศประเภทกระทรวง กรม กอง ประสบปัญหาตามไม่ทันความก้าวหน้าทางวิชาการ และขาดความรู้ในการให้หัวเรื่องอยู่ในระดับปัญหาปานกลางเป็นอันดับแรก แหล่งสารนิเทศประเภทรัฐวิสาหกิจประสบปัญหาขาดความรู้ในการให้หัวเรื่องอยู่ในระดับปัญหาปานกลางอันดับแรก และแหล่งสารนิเทศประเภทหน่วยงานเอกชนประสบปัญหาขาดคู่มือที่ใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปัญหาปานกลางเป็นอันดับแรก (ตารางที่ 76)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 76 บัญชีทางานเทคนิคของแหล่งสารนิเทศ

ปัญหา	สถาบัน การศึกษา (n=16)		กระทรวง กรม กอง (n=20)		รัฐวิสาหกิจ (n=12)		เอกชน (n=11)		องค์กรอิสระ (n=1)		รวม (n=60)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ตามไม่ทันความก้าวหน้าทางวิชาการ	2.12	0.99	2.30	0.90	1.83	0.89	2.09	0.66	1.00	-	2.10	0.90
2. ขาดความรู้ในการให้หัวเรื่อง	1.87	0.99	2.30	0.95	2.00	1.00	2.36	0.77	1.00	-	2.11	0.96
3. คู่มือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน												
ก. ขาดคู่มือ	1.87	1.05	2.20	1.12	1.91	1.03	2.45	0.89	2.00	-	2.10	1.05
ข. คู่มือเก่าและล้าสมัย	1.87	1.16	1.90	0.94	1.75	1.01	1.72	0.86	2.00	-	1.88	1.03

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาการให้บริการของแหล่งสารนิเทศ

จากการศึกษาการให้บริการพบว่า มีปัญหาในการให้บริการในระดับปานกลาง 5 เรื่องตามลำดับดังนี้ คู่มือในการค้นคว้ามีน้อย (2.23) การให้ยืมและคืนสิ่งพิมพ์ล่าช้า จำกัด (2.16) บริการที่จัดทำไม่เพียงพอกับความต้องการ (2.11) หนังสือตามชั้นเรียงไว้สับสน (2.10) และหนังสือภาษาไทยมีน้อย (2.06) ส่วนปัญหาที่พบในระดับน้อยมี 7 เรื่อง ได้แก่ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าไม่ตรงความต้องการ และหนังสืออ้างอิงเก่าและไม่ทันสมัย (1.96 เท่ากัน) การรวบรวมบรรณานุกรมและการทำดัชนีไม่ตรงความต้องการ (1.71) มีตรารายการเรียงไว้สับสน (1.61) จำนวนหนังสือจองไม่พอ (1.58) ค่าถ่ายเอกสารแพง (ในกรณีที่ห้องสมุดมีบริการถ่ายเอกสาร) (1.43) และเวลาที่เปิดบริการน้อยเกินไป (1.41)

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาด้านการให้บริการตามประเภทของแหล่งสารนิเทศพบว่า แหล่งสารนิเทศในสถาบันการศึกษาประสบปัญหามีหนังสือภาษาไทยน้อยในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก แหล่งสารนิเทศในกระทรวง กรม กอง ประสบปัญหาคู่มือในการค้นคว้ามีน้อยในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจประสบปัญหาการให้ยืมและการคืนสิ่งพิมพ์ล่าช้า จำกัด ในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก สำหรับแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานเอกชนประสบปัญหาในระดับปานกลาง 3 เรื่องคือ คู่มือในการค้นคว้ามีน้อย บริการที่จัดทำไม่เพียงพอกับความต้องการ และหนังสือภาษาไทยมีน้อย (ตารางที่ 77)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 77 ปัญหาการให้บริการของแหล่งสารนิเทศ

ปัญหา	สถาบัน การศึกษา (n=16)		กระทรวง กรม กอง (n=20)		รัฐวิสาหกิจ (n=12)		เอกชน (n=11)		องค์กรอิสระ (n=1)		รวม (n=60)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. เวลาที่เปิดบริการน้อยเกินไป	1.43	0.60	1.45	0.80	1.50	0.86	1.27	0.61	1.00	-	1.41	0.73
2. คู่มือในการค้นคว้ามิน้อย	2.18	0.94	2.35	1.15	2.16	1.28	2.18	1.02	2.00	-	2.23	1.10
3. บริการที่จัดทำไม่เพียงพอกับความ ต้องการ	2.00	0.93	2.25	1.13	2.08	0.95	2.18	1.11	1.00	-	2.11	1.05
4. การให้ยืมและการคืนสิ่งพิมพ์ล่าช้าจำกัด	2.18	1.01	2.25	1.13	2.33	1.17	1.90	0.99	1.00	-	2.16	1.09
5. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าม ไม่ตรงความต้องการ	1.87	0.92	2.05	1.02	1.83	0.68	2.09	0.79	2.00	-	1.96	0.89
6. การรวบรวมบรรณานุกรมและการทำ ดัชนีไม่ตรงความต้องการ	1.56	0.78	1.85	0.96	1.66	0.62	1.72	0.74	2.00	-	1.71	0.81
7. บัตรรายการเรียงไว้สับสน	1.56	0.60	1.65	0.65	1.75	0.82	1.45	0.65	2.00	-	1.61	0.68
8. หนังสือตามชั้น เรียงไว้สับสน	2.06	1.02	2.30	0.90	2.16	0.98	1.90	0.79	2.00	-	2.10	0.94
9. จำนวนหนังสือจองไม่พอ	1.81	1.07	1.40	0.86	1.58	0.86	1.63	0.88	1.00	-	1.58	0.93
10. หนังสืออ้างอิงเก่าและไม่ทันสมัย	1.93	0.89	1.90	0.94	2.00	0.81	2.09	1.16	2.00	-	1.96	0.94
11. มีหนังสือภาษาไทยน้อย	2.25	1.08	1.90	1.04	2.08	1.11	2.18	1.26	1.00	-	2.06	1.12
12. ค่าถ่ายเอกสารแพง (ในกรณีที่ห้องสมุด มีบริการถ่ายเอกสาร)	1.43	0.70	1.60	0.86	1.25	0.82	1.27	0.44	2.00	-	1.43	0.76

ปัญหาผู้ใช้บริการของแหล่งสารนิเทศ

ปัญหาผู้ใช้บริการพบว่ามีปัญหาเดียวคือ ผู้ใช้ขาดความรู้ในการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง โดยเป็นปัญหาในระดับปานกลาง (2.66) แหล่งสารนิเทศในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีปัญหาในเรื่องนี้มากกว่าแหล่งสารนิเทศประเภทอื่น (2.90) รองลงมาคือแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานเอกชน (2.81) กระทรวง กรม กอง (2.58) สถาบันการศึกษา (2.18) และ องค์การอิสระ (2.00) (ตารางที่ 78)

ตารางที่ 78 ปัญหาผู้ใช้บริการของแหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ	ผู้ใช้บริการขาดความรู้ในการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง	
	\bar{X}	S.D.
สถาบันการศึกษา (n=16)	2.18	0.89
กระทรวง กรม กอง (n=20)	2.58	0.86
รัฐวิสาหกิจ (n=12)	2.90	0.70
เอกชน (n=11)	2.81	1.13
องค์การอิสระ (n=1)	2.00	-
รวม (n=60)	2.66	0.92

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานในแหล่งสารนิเทศ เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ
เกี่ยวกับการดำเนินงานแหล่งสารนิเทศ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงาน ผู้ปฏิบัติงาน เห็นว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารงานคือผู้บังคับบัญชาควร ให้ความสำคัญของแหล่งสารนิเทศ ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทั้งการเงิน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัย มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แหล่งสารนิเทศบางแห่งต้องการให้มีคณะกรรมการ เพื่อมาให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานแหล่งสารนิเทศ ตลอดจนช่วยให้คำแนะนำในการพิจารณาจัดซื้อวัสดุสารนิเทศเข้ามาในแหล่งสารนิเทศด้วย

2. ปัญหาอาคารสถานที่ ผู้ปฏิบัติงาน เห็นว่าแนวทางแก้ไขคือแหล่งสารนิเทศควรมีสถานที่ทำงานเฉพาะ อาจเป็นห้องเฉพาะในอาคาร หรือเป็นอาคารเอกเทศ ทั้งนี้แหล่งสารนิเทศบางแห่งที่มีสถานที่แล้วแต่มีปัญหาอื่น ๆ เช่น การจัดตกแต่ง เสนอให้ทำผู้อำนวยการตกแต่งภายในมาให้คำแนะนำในการเปลี่ยนแปลงภายในสถานที่ มีการตกแต่งใหม่ให้มีบรรยากาศดีขึ้น น่าเข้าใช้ และสะดวกต่อผู้ปฏิบัติงาน และในเรื่องนี้สมควรมีการวางแผนระยะยาวไว้เพื่อรองรับจำนวนวัสดุที่จะเพิ่มขึ้นและเพื่อขยายบริการต่อไป นอกจากนี้แหล่งสารนิเทศบางแห่งเสนอให้ติดเครื่องปรับอากาศ เพื่อให้มีอุณหภูมิที่เหมาะสม ผู้ใช้ได้รับความสะดวกสบายและเกิดความรู้สึกอยากเข้าใช้มากขึ้น บางแห่งมีปัญหาหนังสือหายจึงเสนอให้ติดตั้งที่กั้นทางเข้าออก เพื่อตรวจและป้องกันให้หนังสือหายน้อยลง

3. ปัญหาบุคลากร ปัญหานี้ติดตามมาจากกรณีที่ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของแหล่งสารนิเทศ จึงให้อัตรานักวิชาการน้อย หรืออาจเนื่องจากผู้รับผิดชอบไม่เข้าใจการปฏิบัติงานจึงวางอัตรากำหนดไม่เหมาะสม แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ เสนอไว้คือ การฝึกอบรมบุคลากรที่มีอยู่ให้มีความรู้ความชำนาญในวิทยาการสมัยใหม่ ให้ทุนดูงาน ฝึกอบรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเพิ่มอัตรานักวิชาการให้เหมาะสมกับปริมาณงานด้วย

4. ปัญหามงบประมาณ ผู้ปฏิบัติงาน เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหามงบประมาณ โดยการขอเพิ่มงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมาจัดซื้อ วัสดุสารนิเทศเพิ่มขึ้น และจัดซื้อครุภัณฑ์ รวมทั้งอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้แหล่งสารนิเทศหลายแห่งเสนอให้แยกงบประมาณดำเนินการของแหล่งสารนิเทศออกจากงบประมาณอื่น ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานบริหารงบประมาณเองให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน

5. ปัญหางานบริการ แหล่งสารนิเทศหลายแห่งไม่มีความร่วมมือกับแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ จึงต้องการให้มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่างแหล่งสารนิเทศซึ่งไม่สังกัดสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งมีการประชุมปรึกษาหารือ ในด้านงาน เทคนิคหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าง ๆ ร่วมกัน เช่น การจัดซื้อหนังสือ วารสารที่ซ้ำซ้อนกัน ความร่วมมือนี้ครอบคลุมถึงความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์และการทำงานด้านเทคนิคด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การบริการสารนิเทศของแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพสนองความต้องการของผู้ใช้ได้

นอกจากการแก้ปัญหาด้วยการมีความร่วมมืออย่างเป็นทางการแล้ว ยังมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านอื่นคือ การใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้บริการได้รวดเร็วและเป็นการขยายบริการแก่ผู้ใช้ เมื่อมีการปฏิบัติงานโดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์แล้ว ผู้ปฏิบัติงานจะมีเวลาในการบริการผู้ใช้ได้มากขึ้น เช่น ให้บริการบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง บริการเลือกสรรสารนิเทศ เฉพาะบุคคล เป็นต้น

แนวทางแก้ไขปัญหาดีกประการหนึ่งคือการให้คำแนะนำการให้บริการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้เข้าใจวิธีการที่ถูกต้อง และเป็นการประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้บริการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นด้วย

ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ในแหล่งสารนิเทศ

โครงการในอนาคต แหล่งสารนิเทศซึ่งเป็นกลุ่มประชากรให้เห็นในเรื่องโครงการในอนาคตของแหล่งสารนิเทศเรื่องต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยงาน แหล่งสารนิเทศส่วนมากมีโครงการนำไมโครคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยงานด้านต่าง ๆ เช่น งานวิเคราะห์ทบทวนข้อมูลและจัดทำบัตรรายการ งานจ่าย-รับ บริการเลือกสรรสารนิเทศเฉพาะบุคคล บริการข่าวสารทันสมัย บริการค้นคืนด้วยคอมพิวเตอร์ บริการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในประเทศ เช่น ATUNET:AIT - Thailand Inter University Network ของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย และฐานข้อมูลต่างประเทศ เช่น DIALOG และ STN International; The Scientific and Technical Information Network เป็นต้น นอกจากนี้แหล่งสารนิเทศยังต้องการบริการผู้ใช้ด้วยการให้ผู้ใช้ค้นข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์เอง

แหล่งสารนิเทศบางแห่งมีโครงการใช้ Bar code กับงานบริการจ่าย-รับ ซึ่งจะช่วยให้งานบริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นบางเรื่องเกี่ยวกับการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ภายในหน่วยงานและระหว่างแต่ละหน่วยงาน เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างข่ายงานสารนิเทศ และเพื่อการบริการผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

CD-ROM (Compact Disk Read Only Memory) ก็เป็นสื่อข้อมูลและวิธีการได้มาซึ่งสารนิเทศที่ทันสมัย สามารถค้นคืนได้อย่างรวดเร็ว จึงเป็นสิ่งที่แหล่งสารนิเทศหลายแห่งมีโครงการนำมาใช้งาน โดยเฉพาะแหล่งสารนิเทศที่มีการใช้งานคอมพิวเตอร์อยู่แล้วในปัจจุบัน

2. การพัฒนาบุคลากร บุคลากรของแหล่งสารนิเทศต้องการรับการอบรมเพิ่มเติมความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน เนื่องจากแหล่งสารนิเทศมีโครงการที่จะนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งาน ดังนั้นบุคลากรของแหล่งสารนิเทศจึงต้องเตรียมตัวเพื่อรองรับงานดังกล่าว เพื่อให้การใช้คอมพิวเตอร์ในการบริการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากการฝึกอบรมทางด้านดังกล่าวแล้ว บุคลากรยังต้องการเข้ารับการฝึกอบรมด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานสารนิเทศ โดยเห็นว่าในอนาคตควรพิจารณาจัดการแหล่งสารนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และควรขยายบริการให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นบุคลากรจึงเป็นหัวใจของการทำงานดังกล่าว การพัฒนาบุคลากรจึงควรเป็นแผนพัฒนาระยะยาวบรรจุในแผน

พัฒนาขององค์กร

3. งานบริการ แหล่งสารนิเทศหลายแห่งมีโครงการในอนาคตเกี่ยวกับการจัดทำกิจกรรมบริการใหม่ ๆ สรุปได้ดังนี้

3.1 จัดทำรายชื่อหนังสือใหม่หรือบรรณานุกรมหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ในแหล่งสารนิเทศ เพื่อเผยแพร่ ซึ่งอาจทำให้มีการใช้บริการเพิ่มขึ้น

3.2 จัดแสดงนิทรรศการ นิทรรศการของแหล่งสารนิเทศเป็นการจัดเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ผู้ใช้บริการ เช่น นิทรรศการด้านการตลาดและการพาณิชย์

3.3 จัดทำจุลสาร เอกสารเผยแพร่ แหล่งสารนิเทศต้องการเผยแพร่ความรู้แก่ผู้มาใช้บริการ ตลอดจนบุคคลในวงกว้างออกไป วิธีการคือจัดทำจุลสารเพื่อแนะนำเรื่องเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แหล่งสารนิเทศบางแห่งมีโครงการจัดทำจุลสารเพื่อแนะนำวารสารของหน่วยงานต้นสังกัด เช่น จัดทำจุลสารแนะนำวารสารสิ่งทอของกองอุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นต้น

3.4 บริการสารสนเทศศึกษา แหล่งสารนิเทศมีโครงการบริการสารสนเทศศึกษา บางแห่งมีโครงการใหญ่มากคือทำเป็นห้องเทคโนโลยีการศึกษา มีห้องควบคุม อัดเสียง ตัดต่อสตูดิโอ และมีห้องมืด

3.5 บริการยืม-คืน แหล่งสารนิเทศส่วนใหญ่มีบริการยืม-คืน เพื่อบริการแก่คนภายใน แหล่งสารนิเทศเหล่านี้ต้องการขยายบริการให้บุคคลภายนอกได้ใช้บริการและยืมสิ่งพิมพ์ออกจากแหล่งสารนิเทศมากขึ้น

3.6 จัดทำจดหมายข่าวห้องสมุด เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้บริการมากขึ้น

3.7 การยืมระหว่างห้องสมุด แหล่งสารนิเทศในปัจจุบันยังมีบริการนี้น้อย บางแห่งไม่มีความร่วมมือด้านนี้ให้แก่แหล่งสารนิเทศอื่น และบางแห่งไม่เคยไปใช้บริการนี้จาก

แหล่งสารนิเทศอื่น ๆ การยืมระหว่างห้องสมุดจะช่วยให้งานบริการกว้างขึ้นและเป็นการใช้วัสดุสารนิเทศอย่างคุ้มค่า

3.8 บริการบรรณนิวารสาร แหล่งสารนิเทศหลายแห่งมีบริการวารสาร แต่ผู้ใช้ขาดคู่มือช่วยค้นบทความในวารสาร ดังนั้นจึงมีโครงการจัดทำบริการบรรณนิวารสาร เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ แหล่งสารนิเทศบางแห่งมีโครงการจัดทำบรรณนิวารสารเฉพาะสาขาวิชาเท่านั้น เช่น บรรณนิวารสารทางด้านการทำอากาศยาน บรรณนิบทความวารสารทางด้านการบริหารการผลิต เป็นต้น

3.9 จัดทำ Thesaurus แหล่งสารนิเทศหลายแห่งมีความต้องการมาตรฐานเพื่อการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงมีโครงการจัดทำ Thesaurus ด้านเศรษฐศาสตร์, Thesaurus ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นมาตรฐานในการค้นคืนด้วยคอมพิวเตอร์ต่อไป

3.10 การแลกเปลี่ยนสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในกลุ่มแหล่งสารนิเทศทางอุตสาหกรรม การแลกเปลี่ยนสารนิเทศจะทำให้มีการไหลเวียนของสารนิเทศ ซึ่งมีประโยชน์ต่ออุตสาหกรรม และจะทำให้ผู้ใช้เข้าถึงสารนิเทศที่ต้องการได้สะดวกรวดเร็วขึ้น

3.11 การจัดทำศูนย์แคตตาล็อก แหล่งสารนิเทศหลายแห่งมีโครงการจัดทำศูนย์แคตตาล็อก เช่น โครงการศูนย์แคตตาล็อกสินค้าส่งออกของไทย โครงการศูนย์แคตตาล็อกผลิตภัณฑ์สินค้าของผู้ส่งออกหรือผู้ที่ต้องการลงทุนร่วม หรือผู้ที่ต้องการ เป็นตัวแทนจำหน่าย สามารถหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจได้

3.12 บริการสถิติการส่งออกสินค้า สถิติที่ให้บริการควรได้รับการวิเคราะห์มาแล้วเพื่อลดภาระให้แก่ผู้ใช้บริการเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุนหรือการขยายกิจการ